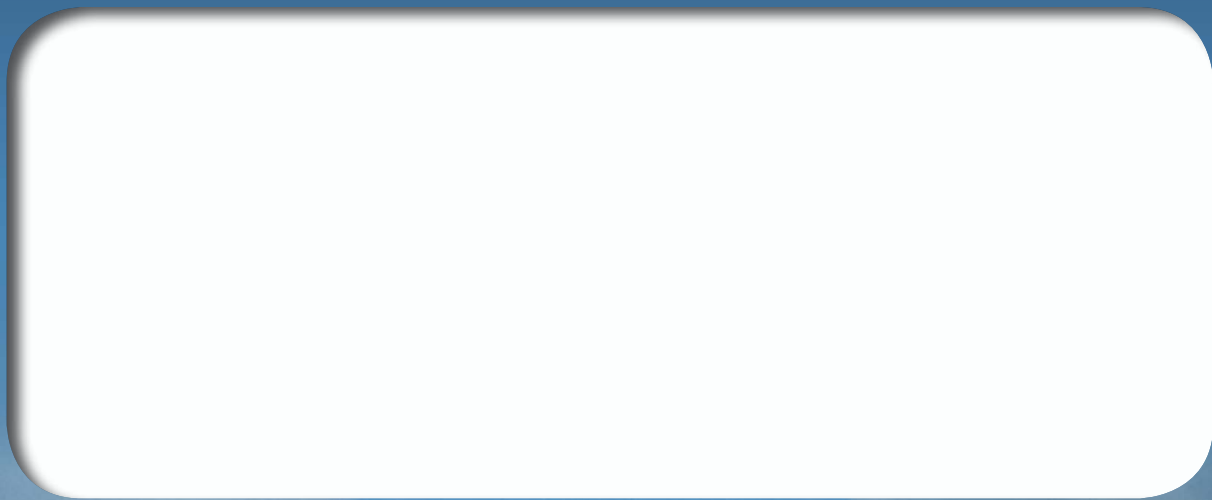
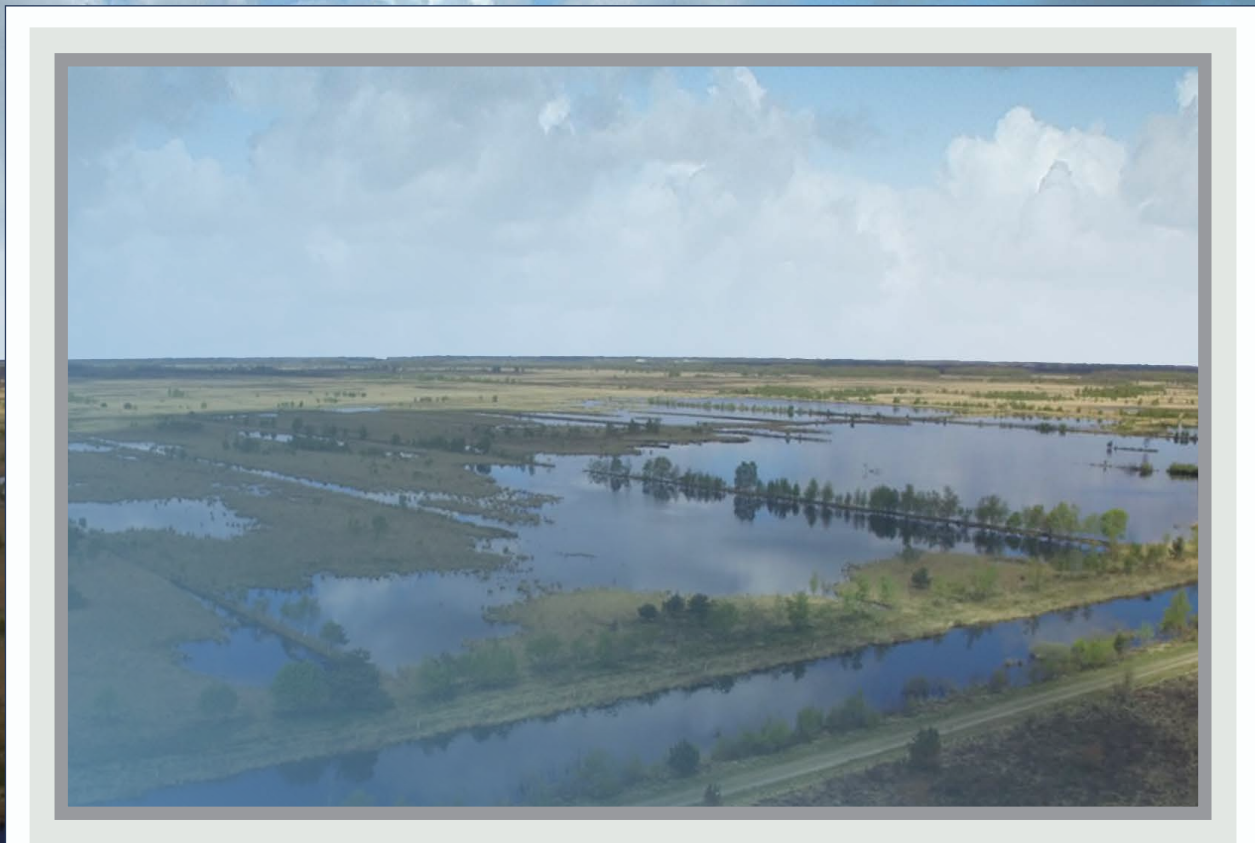

Innovatieve Samenwerking Bargerveen

provincie Drenthe

ARCADIS

Design & Consultancy
for natural and
built assets

NATUURTOETS NATURA 2000- MAATREGELEN

Schoonebeekerveld-West Fase 1

Prolander

30 OKTOBER 2020

Contactpersoon

ARJEN GOUTBEEK

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Voorgenomen ingrepen	6
2	WETTELIJK KADER	9
2.1	Gebiedsbescherming	9
2.2	Soortbescherming	10
2.3	Gevolgen	11
3	PLANGEBIED EN INGREEP	12
3.1	Natura 2000-gebied Bargerveen	12
3.2	Schoonebeekerveld West	12
4	SOORTBESCHERMING	14
4.1	Methode	14
4.2	Beschermde soorten	14
4.3	Effectbeschrijving	17
4.4	Mitigerende maatregelen en zorgplicht	18
4.5	Conclusie soortbescherming	27
5	GEBIEDSBESCHERMING	29
5.1	Methode	29
5.2	Natura 2000-gebied Bargerveen	29
5.3	Effectenanalyse en -beoordeling	32
5.4	Conclusie gebiedsbescherming	34
6	CONCLUSIE	35
BIJLAGEN		
BIJLAGE A FORMULIER COÖRDINATIE ECOLOGISCH WERKPROTOCOL		37

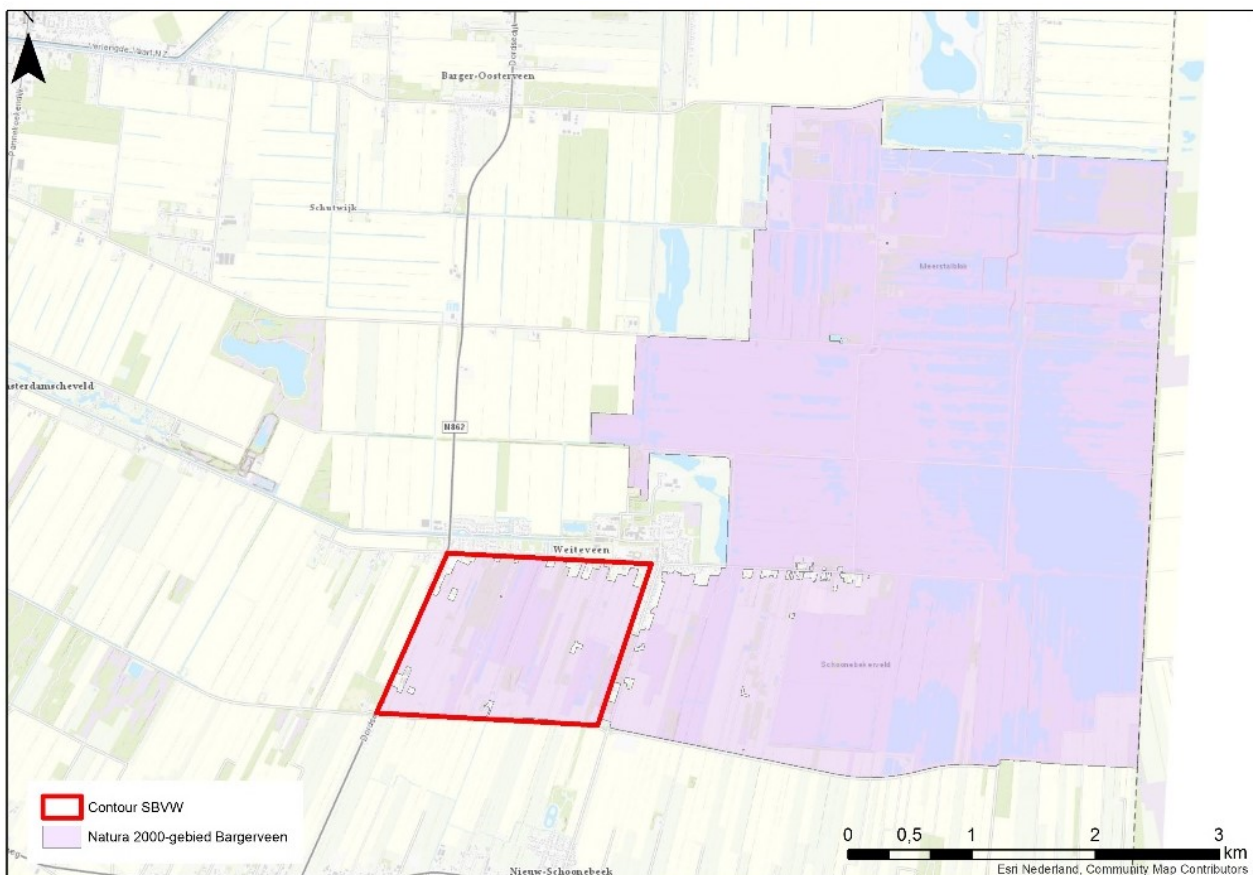
BIJLAGE B ECOLOGISCH LOGBOEK	39
BIJLAGE C REFERENTIE AFBEELDINGEN SOORTEN	40
COLOFON	44

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Voor het behoud en ontwikkeling van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Bargerveen worden diverse herstelmaatregelen in het deelgebied Schoonebeekerveld-West (hierna: SBVW) uitgevoerd (Figuur 1). Deze herstelmaatregelen zijn nodig om de kernopgaven en instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Bargerveen te realiseren. Eén van deze herstelmaatregelen is het aanleggen van een zand-leemkade aan de noord- en oostzijde van het SBVW om wegzijging van water uit het hoger gelegen veengebied te verminderen, wat ten goede komt aan het herstellend hoogveen. Het aanleggen van een leemkade heeft een enorm lange levensduur in vergelijking met andere waterkerende objecten zoals bijvoorbeeld damwanden. Daarbij zal de nieuwe zand-leemkade in het westen aansluiten op een bestaande kade. De zand-leemkade is grotendeels gepland aan de rand van het Natura 2000-gebied, zodat de beste omstandigheden gecreëerd worden voor het kunnen halen van de gestelde natuurdoelen. Daartoe worden in het noordelijke deel een aantal percelen aangekocht en bij het Natura 2000-gebied gevoegd, voor een zo optimaal mogelijk tracé (minste ruimtebeslag). Door de kap van het bos wordt tevens verdroging van het veen tegengegaan, wat leidt tot betere omstandigheden voor het beoogde hoogveenherstel. Naast de aanleg van de zand-leemkade worden in het westen van het gebied een aantal hoger gelegen percelen met veengrond afgegraven. Het vrijgekomen materiaal wordt gebruikt voor de ophoging van percelen die door veeninklinking of ontginning zijn gedaald. Tot slot wordt een aantal beheerpaden opgehoogd en geëgaliseerd.

De ingreep vindt plaats in het Natura 2000-gebied Bargerveen, dit kan leiden tot aantasting van de aanwezige natuurwaarden. In deze rapportage wordt ingegaan op de natuurwaarden die voorkomen ter hoogte van de zand-leemkade en op het invloedsgebied van de ingreep. Het gaat daarbij zowel om beschermde flora en fauna (soortbescherming) als om de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied (gebiedsbescherming). De rapportage beschrijft wat de eventuele gevolgen zijn van de ingreep op deze natuurwaarden en wat de noodzakelijke mitigerende maatregelen zijn (ecologisch werkprotocol).

Figuur 1: Contour van het SBVW ten opzichte van het Natura 2000-gebied Bargerveen.

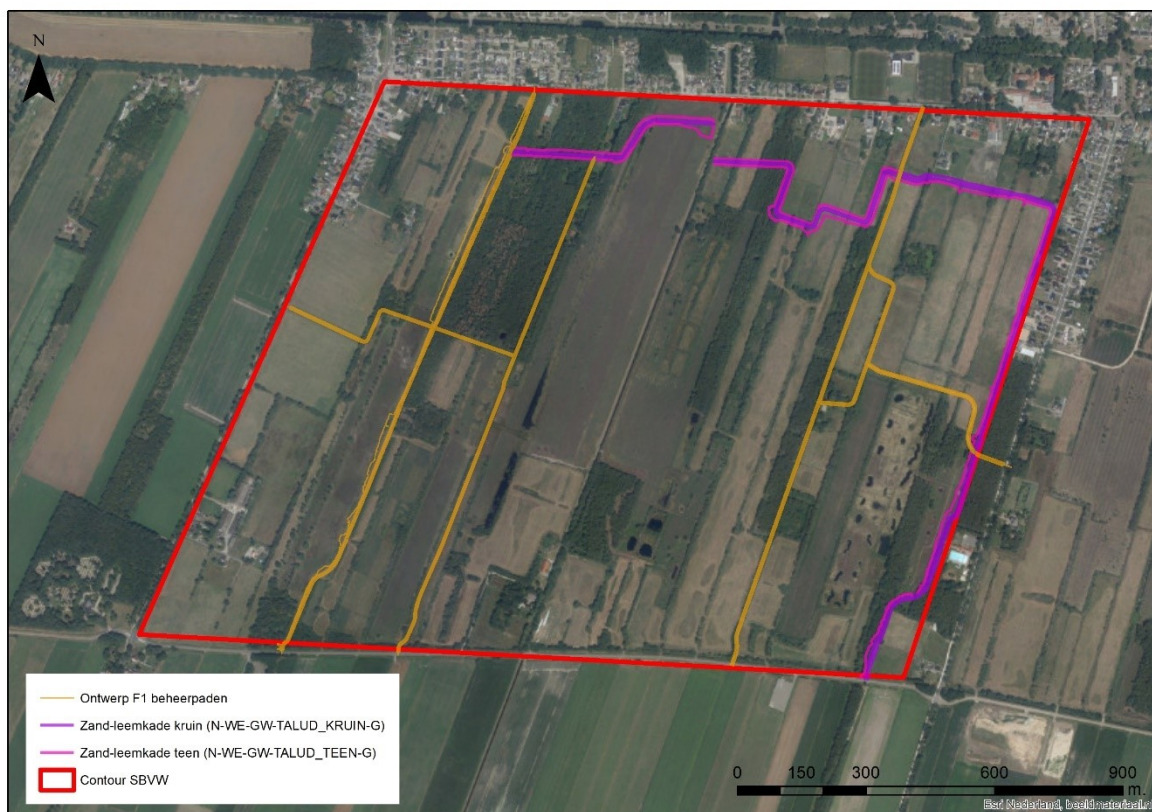
1.2 Voorgenomen ingrepen

De voorgenomen ingrepen komen voort uit het Natura 2000-beheerplan Bargerveen en zijn verdeeld in twee fasen. De eerste fase is gericht op het beperken van de wegzijging van water uit het gebied door het aanleggen van de zand-leemkade en het ophogen van enkele percelen. Fase twee is meer gericht op het herstel van de totale waterhuishouding, maar dit kan pas wanneer de plannen rondom de waterhuishouding in de omliggende gebieden zijn uitgewerkt. Onderdeel daarvan is onder andere het dempen van hoofdwatergang W8, die van noord naar zuid door het Schoonebeekerveld loopt en het aanleggen van een zand-leemkade langs de Boövenen aan de zuidkant van het Schoonebeekerveld-West.

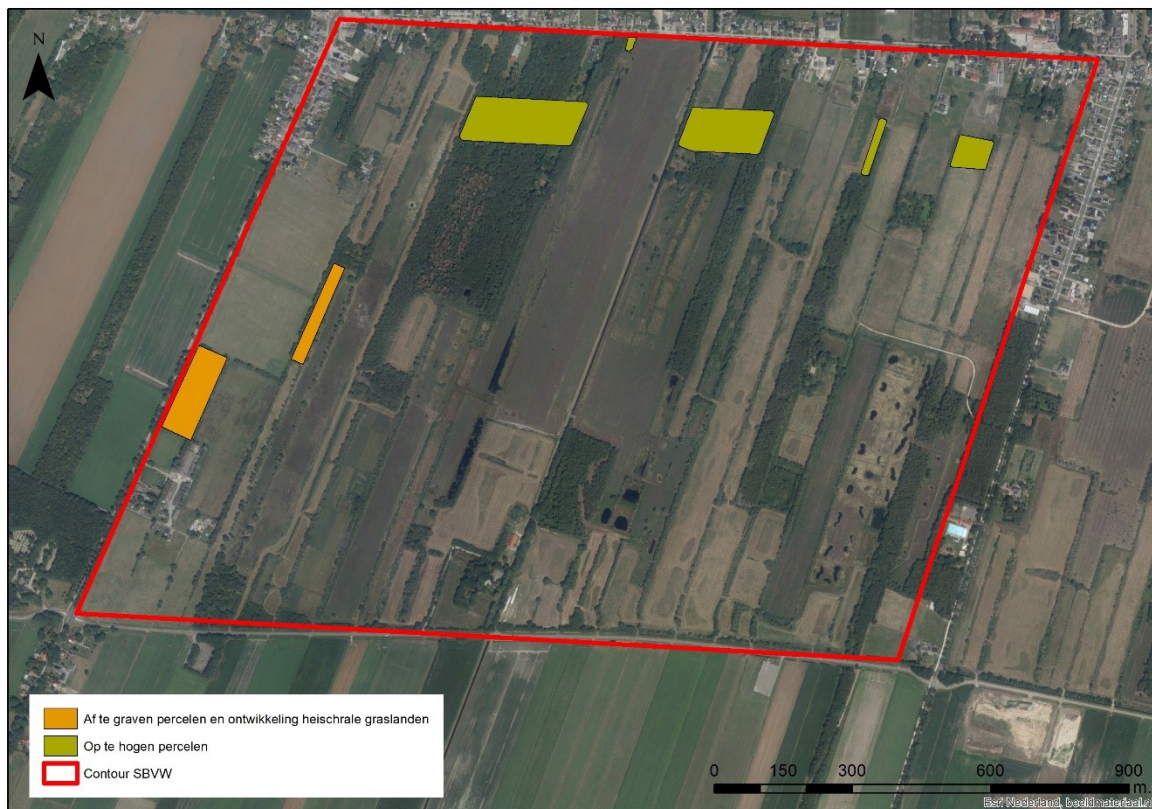
De scope en werkzaamheden voor dit project (Fase 1) zijn weergegeven in Figuur 2 tot en met Figuur 5 en omvatten globaal:

- Het verwijderen van de bestaande vegetatie.
Toelichting: Voordat de zand-leemkade gerealiseerd kan worden, moet eerst de vegetatie verwijderd worden.
- Het kappen van bosstroken.
Toelichting: Het tracé kruist enkele bosstroken die hiervoor gekapt moeten worden. De kap van het bos gaat bovendien de verdroging van het veen tegen. Daarnaast is de kap deels bedoeld om een bufferzone te realiseren om muggenoverlast te voorkomen.
- Herplant bos.
Toelichting: Ter compensatie van gekapt bos bij de ingreep.
- Het afgraven en verwijderen van veengrond.
Toelichting: Ter hoogte van het zand-leemkadetracé wordt het veenpakket geheel verwijderd. Vervolgens wordt de zand-leemkade opgebouwd en wordt deze met het vrijgekomen veen weer afgewerkt. Resterende grond wordt verwerkt in de op te hogen percelen. De veengrond blijft binnen het SBVW.
- Het aanvoeren van en ter plekke verwerken van leem en zand in de nieuwe zand-leemkade.
Toelichting: Het ontgravingsprofiel wordt ontgraven tot ca. 30 cm boven de zandlaag. Door toepassing van leem in de op te bouwen zand-leemkade wordt het water tegengehouden. Met een cunet van zand wordt ervoor gezorgd dat de leemstrook stabiel blijft en dat de zand-leemkade als beheerpad kan worden gebruikt.
- Het afgraven van twee veenpercelen en het ophogen van gronden in het Natura 2000-gebied.
Toelichting: Diverse percelen zijn de afgelopen jaren door de droogte hard getroffen. Het is wenselijk om de meest getroffen, uitgedroogde percelen met gebiedseigen veen op te hogen om plasvorming en daarmee mogelijk muggenoverlast achter de zand-leemkade te voorkomen. Hiervoor wordt veengrond toegepast van de oostzijde van het gebied. Dit betreft veengrond dat door de verdroging (liggen aanzienlijk hoger in het landschap) anders de komende jaren zal verdwijnen door oxidatie. Door klink en oxidatie is de afgelopen vier jaar circa 35 cm verdwenen is. Na ontgraving van het veen, kan op deze percelen een vochtige heide- of graslandvegetatie ontstaan. Door de toplaag eerst af te graven en na ontgraving van het veen terug te plaatsen, blijft de bestaande graslandvegetatie behouden en kan met beheer op den duur heischrale graslandvegetatie worden ontwikkeld. Het bijkomend voordeel is dat er minder CO₂-uitstoot is en dit waardevolle veen een functie krijgt die aansluit bij de instandhoudings- en hersteldoelen van het Bargerveen.
- Het ophogen en verbeteren van bestaande beheer- en wandelpaden.
Toelichting: Door de aanleg van de zand-leemkade wordt de waterstand stabiel met als gevolg dat beheer- en wandelpaden natter en mogelijk onbegaanbaar worden voor beheermachines. Daarom worden deze verbeterd en opgehoogd.
- Het uitvoeren van minimale waterhuishoudkundige ingrepen: herprofilering afwatering, verwijderen en aanleggen waterhuishoudkundige objecten.

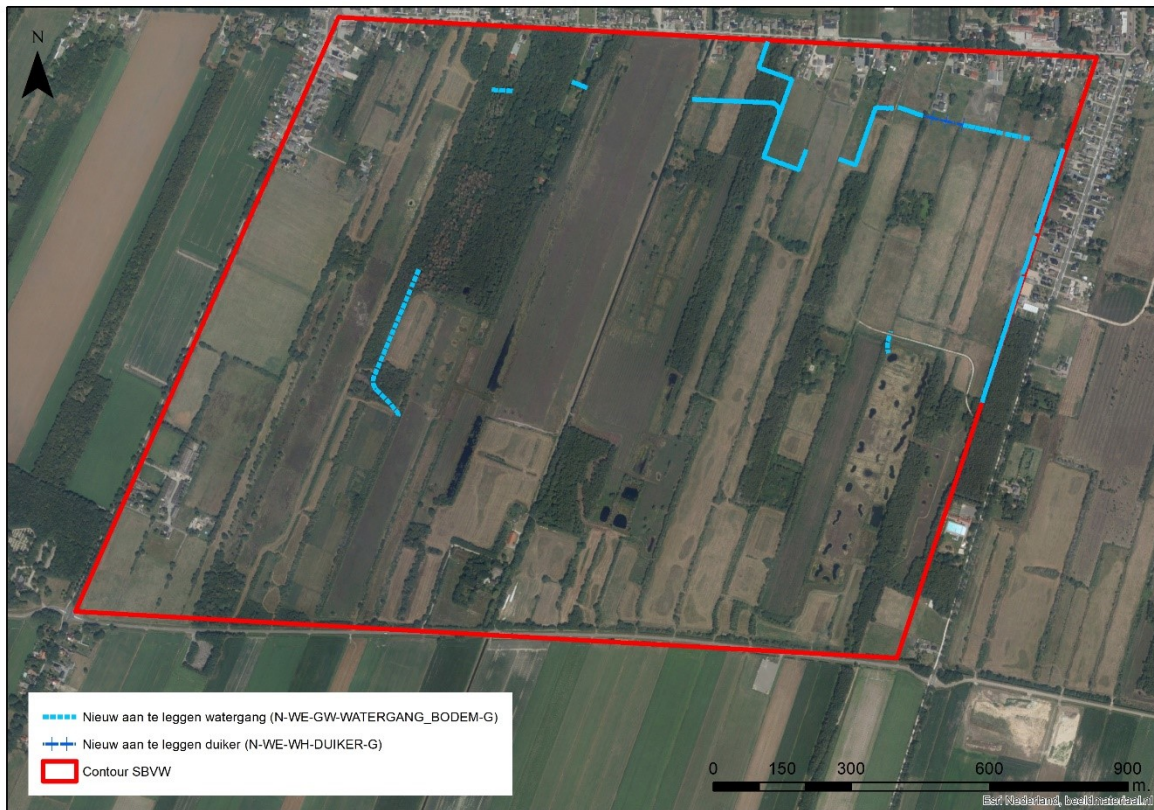
Het afgraven van het veen en het realiseren van de zand-leemkade wordt in één werkgang uitgevoerd. Na afronding zijn geen werkzaamheden op de locatie meer nodig. Hierdoor vindt verstoring ook maar één keer plaats.

Figuur 2: Weergave van de werkzaamheden ten behoeve van de beheerpaden en de zand-leemkade.

Figuur 3: Weergave van de werkzaamheden ten behoeve van het afgraven en opheven van percelen.

Figuur 4: Weergave van de werkzaamheden aan de watergangen en de duiker.

Figuur 5: Weergave van de kap- en rooiwerkzaamheden. In groen de locatie van de herplant.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Gebiedsbescherming

Aan de delen van de Wet natuurbescherming die gaan over de gebiedsbescherming (Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) is de bepaling verbonden dat – kort gezegd – voor activiteiten die voortvloeien uit een beheerplan geen vergunning nodig is. Dit vloeit voort uit de beschrijvingen van artikel 2.7, 2.8 en 2.9:

Wnb artikel 2.7

1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.
2. Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.
3. Gedeputeerde Staten verlenen een vergunning als bedoeld in het tweede lid uitsluitend indien is voldaan aan:
 - a. art. 2.8, met uitzondering van het negende lid, wanneer de vergunning betrekking heeft op een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, of
 - b. art. 2.8, negende lid, wanneer zij betrekking heeft op andere handelingen dan projecten als bedoeld in onderdeel a.

Uitleg

Artikel 2.7 schrijft voor dat het verboden is zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

- In 2.7, lid 3 onder a. staat dat voor zover het een project betreft dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied moet worden voldaan aan de bepalingen van lid 2.8 lid 1 t/m 8.
- In 2.7 lid 3 onder b. staat dat wanneer het een andere handeling is, (daar valt dan blijkbaar dus ook een project onder dat direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied) moet worden voldaan aan artikel 2.8 lid 9.

Artikel 2.8 lid 9 schrijft voor dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van de vergunning rekening [moeten houden] met de gevolgen die de handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Dat zou erop neerkomen dat voor een project dat wordt uitgevoerd in verband met het beheer van het Natura 2000-gebied geen Passende Beoordeling, maar wel een vergunning Wnb nodig is.

Echter, artikel 2.9 voegt een volgende uitzondering toe. Dit artikel regelt dat het verbod van Wnb-artikel 2.7 lid 2 om zonder vergunning projecten uit te voeren of handelingen te verrichten die mogelijk negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling hebben, niet van toepassing is op:

1. projecten die zijn beschreven in het beheerplan en voor dat beheerplan, althans voor de projecten die daarin beschreven zijn, een passende beoordeling is uitgevoerd. In de wijziging van de wet die op 1 juli 2017 in werking is getreden, wordt in dit artikel nu expliciet verwezen naar artikel 2.7 lid 3 onder a. Kortom, deze bepaling is niet van toepassing op projecten die worden uitgevoerd in het kader van het beheer van een Natura 2000-gebied;
2. andere handelingen, als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel b, waarbij rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het Natura 2000-gebied.

Wanneer een project dat verband houdt met het beheer van een Natura 2000-gebied gezien moet worden als een andere handeling en dus valt onder de bepaling van artikel 2.7 lid 3 onder b, is voor het uitvoeren van beheermaatregelen, herstelmaatregelen, inrichtingsprojecten en dergelijke ten behoeve van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen geen vergunning nodig. Omdat de aanleg van de zand-leemkade als een noodzakelijke herstelmaatregel is beschreven in het Natura 2000-beheerplan, betekent het voorgaande dat het project 'zand-leemkade Schoonebeekerveld' niet vergunningsplichtig is in het kader van artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming.

Dat betekent echter niet dat deze maatregelen zonder oog voor instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied uitgevoerd mogen worden. Effecten op de andere instandhoudingsdoelstellingen dienen zoveel als redelijkerwijs mogelijk te worden voorkomen. Dit volgt al uit de formulering van artikel 2.8 lid 9 (rekening [houden] met de gevolgen die de handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.). Ook Wnb-artikel 1.11 is daarover zeer duidelijk. Feitelijk komt het erop neer dat alle mitigerende maatregelen die aan een vergunning verbonden zouden zijn, ook bij het uitvoeren van de maatregelen toegepast moeten worden. Wanneer dat niet wordt gedaan, wordt gehandeld in strijd met Wnb-artikel 1.11.

2.2 Soortbescherming

Aan de delen van de Wet natuurbescherming die gaan over de soortenbescherming (vogels, Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) is de bepaling verbonden dat – kort gezegd – voor activiteiten die voortvloeien uit een beheerplan geen ontheffing nodig is. Aan die bepaling zijn voorwaarden verbonden, zoals beschreven in artikel 3.3 lid 7 en 3.8 lid 7:

Wnb artikel 3.3 lid 7 en 3.8 lid 7

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid (resp. artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, resp. 3.10), zijn niet van toepassing op:

- a. *handelingen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel als bedoeld in artikel 2.2, en*
- b. *handelingen die zijn beschreven in en worden verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, een plan of een programma als bedoeld in artikel 2.3, vijfde lid, of een programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste, zevende, of achtste lid, indien:*
 1. *ten aanzien van het beheerplan, het plan of het programma, althans het onderdeel dat betrekking heeft op de desbetreffende handelingen, is voldaan aan het in het vierde en vijfde lid bepaalde ten aanzien van ontheffingen en vrijstellingen, en*
 2. *het bestuursorgaan dat het beheerplan, het plan of het programma heeft vastgesteld tevens bevoegd is voor de verlening van een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling als bedoeld in het eerste, onderscheidenlijk tweede lid voor dergelijke handelingen, of, als dat niet het geval is, het beheerplan, het plan of het programma is vastgesteld in overeenstemming met het bestuursorgaan dat bevoegd is voor de verlening van de ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling.*

Uitleg

Lid 7 sub a (de verwijzing naar Wnb 2.2) gaat over het nemen van instandhoudingsmaatregelen die nodig zijn gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied (lid 1) en passende maatregelen die nodig zijn gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied (lid 2). Lid 1 gaat dus over het uitvoeren van herstelmaatregelen en dergelijke, lid 2 over het treffen van effectbeperkende maatregelen, zoals het leggen van beperkingen op het huidige gebruik van het gebied. De aanleg van de zand-leemkade is in het beheerplan aangeduid als een noodzakelijke instandhoudingsmaatregel ten behoeve van het instandhoudingsdoel 'behoud en versterking van de herstellende respectievelijk actieve hoogvenen' en valt daarmee onder lid 1. De conclusie is dat voor de aanleg van de zand-leemkade op grond van artikel 3.3 lid 7 onder a in het kader van het soortenbeleid geen ontheffing nodig is.

Lid 7 sub b (de verwijzing naar Wnb 2.3) gaat over het uitvoeren van handelingen die zijn beschreven in een Natura 2000-beheerplan. Het gaat hierbij niet over het uitvoeren van instandhoudingsmaatregelen of passende maatregelen, maar om gebruiksvormen (andere handelingen) die in het beheerplan zijn vrijgesteld. Dit is voor onderhavig project niet relevant en wordt niet verder toegelicht.

De vraag is echter of het uitvoeren van deze maatregelen zonder ontheffing, hoewel niet in strijd met de Wnb, mogelijk strijdig is met de bepalingen van de Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Vogel- en Habitatrichtlijnen kennen namelijk niet een dergelijke expliciete uitzondering voor het uitvoeren van instandhoudingsmaatregelen. Opvallend hierbij is dat de doelen voor gebiedsbescherming zonder verder onderzoek, in alle voorkomende gevallen, boven de soortenbescherming worden gesteld, voor zover het instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen betreft.

Dat betekent echter niet dat deze maatregelen zonder oog voor de aanwezige beschermde soorten uitgevoerd mogen worden. Effecten op deze soorten moeten zo veel als redelijkerwijs mogelijk worden voorkomen. De Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 daarover zeer duidelijk. Feitelijk komt het erop neer dat alle mitigerende maatregelen die aan een ontheffing of vrijstelling verbonden zouden zijn, ook bij het

uitvoeren van de maatregelen toegepast moeten worden. Wanneer dat niet wordt gedaan, wordt gehandeld in strijd met Wnb-artikel 1.11.

2.3 Gevolgen

Op basis van bovenstaande analyse kan worden gesteld dat voor de gebiedsbescherming geen vergunningplicht en vanuit soortbescherming geen ontheffingsplicht geldt. Omdat te allen tijde voldaan moet worden aan de zorgplicht (Wnb-art. 1.11) en de voorwaarden direct uit de Vogel- en Habitatrichtlijn, dient wel rekening te worden gehouden met deze natuurwaarden en dienen negatieve effecten zo minimaal mogelijk te blijven. Een analyse en beoordeling van beschermde natuurwaarden (soorten en natuurlijke kenmerken) in het plangebied, of de ingreep kan leiden tot verstoring of aantasting en hoe dit kan worden voorkomen, blijft wel noodzakelijk.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de beschermde natuurwaarden ter hoogte van de ingreeplocatie, welke gevolgen de ingrepen hebben en op welke wijze rekening kan worden gehouden met de waarden vanuit de zorgplicht.

3 PLANGEBIED EN INGREEP

3.1 Natura 2000-gebied Bargerveen

Het Bargerveen is het grootste hoogveenrestant van Nederland en onderdeel van het ooit zeer uitgestrekte Bourtangerveen op de grens van Nederland en Duitsland. Er komen verlande meerstallen en hoogveenherstelvlakten voor, de laatste op door boekweitbrandcultuur aangetast hoogveen. Waar het veen tot dicht aan de minerale ondergrond is verwijderd, zijn na vernatting grote open wateren ontstaan. Een groot deel van het Bargerveen is door grootschalige industriële vervening en vervolgens vernatting omgevormd tot een water-, insecten- en vogelrijk landschap. Voor het herstel van hoogveen is, om de hoogveengroei weer op gang te brengen, gebruik gemaakt van compartimentering met veendammen. Vrij grote gebiedsdelen zijn door langdurig gebruik met lichte drainage omgevormd tot schraal grasland (bovenveengraslanden, uniek in Nederland). Mede door de grote variatie aan biotopen en de gradiënt naar de Hondsrug herbergt het Bargerveen een aantal zeer zeldzame planten en dieren. De Natura 2000 kernopgaven voor het Natura 2000-gebied Bargerveen zijn opgenomen in Tabel 1.

Tabel 1: Kernopgaven (Bron: beheerplan N2000 Bargerveen, 2017).

Nr.	Kernopgaven	Omschrijving
7.01	Uitbreiding actieve kern	Uitbreiding kernen van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110_A
7.02	Initiëren hoogveenvorming	Op gang brengen of continueren van hoogveenvorming in herstellende hoogvenen H7120 in kansrijke situaties, met het oog op ontwikkeling van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110_A (waar nodig uitbreiding oppervlakte H7120). Instandhouding van huidige relictten als bronpopulaties fauna. Herstel van grote veengebieden met voldoende rust onder andere voor de niet-broedvogel kraanvogel ¹
7.03	Overgangszones grote venen	Ontwikkeling van overgangszones van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110_A incl. laggzones (met o.a. hoogveenbossen *H91D0, zure vennen H3160 en porseleinhoen, paapje en watersnip)
7.04	Bovenveengraslanden	Behoud en waar mogelijk herstel van heischrale graslanden *H6230, ook van belang voor paapje en grauwe klauwier

3.2 Schoonebeekerveld West

Het SBVW is het zuidwestelijke deel van het Bargerveen en vormt onderdeel van het grotere Schoonebeekerveld. Het Schoonebeekerveld bestaat voor het grootste deel uit madeveengrond met veenmosveen. Het veen heeft hier, net als in andere delen van het Bargerveen, sterk te leiden van ontwatering, veraarding en inklinking. In het Natura 2000-beheerplan zijn diverse maatregelen opgenomen om deze negatieve ontwikkeling te stoppen en natuurherstel mogelijk te maken. Voor het SBVW gaat het om de volgende maatregelen:

- Herstel van het hoogveen en het bestrijden van de verdroging in het Schoonebeekerveld door het aanleggen van kades.

Toelichting: Voor het herstel en de ontwikkeling van herstellend hoogveen is het van belang dat er zo min mogelijk ontwaterde veenbodems aanwezig zijn. Specifiek speelt in het Schoonebeekerveld dat de structuur van de veenbodem door uitdroging verandert en het veenpakket scheurt, waardoor de verticale doorlatendheid sterk toeneemt. Door verlies/wegzijing van water heeft dit geleid tot een aanzienlijke klink van het veen (meer dan een meter in de afgelopen 20 jaar) in het Schoonebeekerveld. Daarnaast zijn, met name in het Schoonebeekerveld de waterstanden nu nog te laag voor een duurzame instandhouding van herstellend hoogveen. Dit treedt met name op door te veel verdroging met in de zomer te diep wegzakkende waterstanden. De aan te leggen kades worden daarbij zoveel mogelijk aan de rand van het gebied aangelegd om de doelen in het beheerplan te maximaliseren.

- Behoud en herstel van heischrale graslanden.

Toelichting: Het behoud en de ontwikkeling van heischrale graslanden vergt een speciaal beheer en extra aandacht (Van Duinen et al., 2013). Belangrijk hierbij is dat de gevolgen van de verzuring worden bestreden door de toevoer van bufferende stoffen of enige mest. Ook branden en intensivering van het hooilandbeheer worden als mogelijke maatregelen genoemd. Met een uitgekiend pakket maatregelen zal het mogelijk zijn om het areaal heischrale graslanden op peil te houden of zelfs uit te breiden. De beste

¹ Kraanvogel is geen doelstelling voor het Bargerveen.

gebieden hiervoor liggen in het Schoonebeekerveld² en op een enkel perceel langs de Duitse grens, namelijk daar waar sprake is van kleinschalige hoogteverschillen in de natte en vochtige veenheiden. Daar staat tegenover dat de bovenveengraslanden in het Meerstalblok-West door de vernatting ten behoeve van het hoogveen waarschijnlijk zullen verdwijnen. Voor behoud van het habitatype is het daarom noodzakelijk dat de lokale achteruitgang wordt gecompenseerd met de ontwikkeling ervan elders in het gebied. Dit lijkt mogelijk door aanpassing van het beheer. De beste mogelijkheden hiervoor liggen in het Schoonebeekerveld.

- Het beter toegankelijk maken/ophogen van beheerpaden van het Schoonebeekerveld voor beheermachines.
- Verwijderen boom/berkenopslag.
- Dempen van watergang W8 (uitvoering in fase 2).
- Het aankopen van enkele woningen die diep in het veen liggen (uitgevoerd).
- Beëindiging van het pluimveebedrijf aan de Dordseweg met een piekbelasting op het Schoonebeekerveld-West (uitgevoerd).
- Bosaanplant ter compensatie van gekapt bos bij de ingreep.

² Zie ook: Landschapsecologische systeemanalyse Schoonebeekerveld, Bargerveen; *Onderzoek naar potenties voor de ontwikkeling van de Habitattypen Heischraal grasland, Herstellend hoogveen en Actief hoogveen* (Stichting Bargerveen, 2020).

4 SOORTBESCHERMING

4.1 Methode

Er zijn een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB) van de afgelopen tien jaar en inventarisatiegegevens van Staatsbosbeheer. Met deze gegevens is inzicht verkregen in de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is het plangebied gecontroleerd op aanwezigheid van (potentieel) leefgebied van deze beschermde soorten. Het veldonderzoek is daarmee meer een habitatgeschiktheidsbeoordeling geweest dan een soortgericht onderzoek.

4.2 Beschermde soorten

In Tabel 2 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied. In deze opsomming of beschrijving wordt alleen ingegaan op soorten waarvoor onder reguliere omstandigheden een ontheffing noodzakelijk is. De soorten waarvoor landelijk of provinciaal een vrijstelling op de ontheffingsplicht geldt bij ruimtelijke ingrepen, over het algemeen wijdverspreid en algemeen voorkomende soorten in Nederland, zijn hierin omwille van de leesbaarheid weggelaten. Verondersteld mag worden dat veel van deze soorten (zoals haas, ree, rosse woelmuis, bruine kikker, gewone pad et cetera) ook in het plangebied voorkomen. Dit heeft geen gevolgen voor de werkzaamheden of het planproces.

Tabel 2: Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<p>Er zijn geen waarnemingen van beschermde planten bekend. Wel zijn in de omgeving waarnemingen van schaarse, zeldzame of andere relevante soorten als lange zonnedaauw, koningsvaren, grote wolfsklauw en tormentil bekend. Groeiplaatsen van lange zonnedaauw zijn in het plangebied bij Staatsbosbeheer echter niet bekend.</p> <p>Verder is in de naaste omgeving van het plangebied een groeiplaats van koningsvaren bekend. Deze bevindt zich echter buiten de werkgrens van de geplande werkzaamheden.</p> <p>Daarnaast is er in 2013 langs de Kerkenweg, ten oosten van het plangebied, een waarneming bekend van 25 individuen van de grote wolfsklauw. Deze soort is niet beschermd maar staat op de Rode Lijst als bedreigd en wordt in het kader van de zorgplicht meegenomen in de verdere toetsing.</p> <p>Tot slot zijn verscheidene percelen waar werkzaamheden zijn voorzien in het SBVW gekarteerd als potentiële groeiplaats voor tormentil. Bekende groeiplaatsen bij Staatsbosbeheer bevinden zich buiten de werkgrens maar de soort komt algemeen voor in het SBVW dus groeiplaatsen in het plangebied zijn niet uitgesloten.</p>	<p>Verscheidene Rode Lijst-soorten zijn bekend buiten het plangebied zoals lange zonnedaauw en koningsvaren. Grote wolfsklauw komt voor ten oosten van het plangebied (waarnemingen nabij de Kerkenweg bekend).</p> <p>In het plangebied komen groeiplaatsen van tormentil voor.</p>
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	In en in de omgeving van het plangebied komt een grote verscheidenheid aan broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten voor.	Broedende vogels zonder jaarrond beschermde nesten zijn aannemelijk.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/geschiktheid habitat	Conclusie
<p>Broedvogels met jaarrond beschermd nest (cat. 1-4)</p>	<p>In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van boomvalk, buizerd, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek en sperwer. Uit de omgeving zijn ook nog waarnemingen bekend van grote gele kwikstaart, ooievaar, slechtvalk, steenuil en zwarte wouw.</p> <p>In de noordwestzijde van het plangebied is bij Staatsbosbeheer een nest bekend van buizerd. Ten noorden van de te slopen woning is een nestkast met kerkuil aangetroffen (Ecogroen, 2020)</p>	<p>Buizerd en kerkuil zijn vastgesteld in het plangebied aan de noord(west)zijde, vestiging van andere soorten of op andere locaties is in de toekomst niet uitgesloten.</p>
<p>Broedvogels met jaarrond beschermd nest (cat. 5)</p>	<p>In het bosperceel ten noorden van het plangebied zijn bij Staatsbosbeheer waarnemingen bekend van nesten van blauwe reiger. Deze nesten bevinden zich buiten de werkgrens van de geplande werkzaamheden (zie Figuur 15 in paragraaf 5.2.2).</p>	<p>Vogelsoorten met een cat. 5 jaarrond beschermd nest, zoals blauwe reiger, zijn in de omgeving van het plangebied bekend maar bevinden zich buiten de werkgrens van de geplande werkzaamheden. Daarnaast geldt dat er voor deze en andere cat. 5 jaarrond beschermde vogelsoorten voldoende alternatieven in de omgeving zijn ter hoogte van de Kerkenweg en de Dordseweg.</p>
<p>Grondgebonden zoogdieren</p>	<p>In het plangebied is eekhoorn bekend. Daarnaast zijn er uit de omgeving waarnemingen van bever, boommarter, waterspitsmuis, grote bosmuis en das.</p>	<p>Bever, eekhoorn en boommarter hebben geen verblijfplaatsen in het plangebied maar kunnen het gebied wel gebruiken als foerageergebied.</p> <p>Waterspitsmuis, grote bosmuis en das kunnen wel verblijfplaatsen hebben in het plangebied of het plangebied gebruiken als foerageergebied.</p>
<p>Vleermuizen</p>	<p>Bij gericht onderzoek naar vleermuizen in de te slopen woningen aan de noordzijde van het plangebied, zijn geen vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen. Er zijn alleen waarnemingen gedaan van enkele gewone dwergvleermuizen en laatvliegers (Ecogroen, 2020). Beide soorten zijn ook bekend uit de omgeving.</p> <p>In het plangebied zijn geen bomen met voor vleermuizen geschikte holtes aangetroffen.</p>	<p>Verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Wel is het plangebied beperkt foerageergebied en kunnen bomenrijen en houtsingels gebruikt worden als vliegrouete voor vleermuizen.</p>
<p>Reptielen</p>	<p>In het plangebied is levendbarende hagedis bekend. Daarnaast zijn uit de omgeving adder en gladde slang bekend.</p> <p>Adder kan in de zomer ook voorkomen in ruige graslanden (pitrusvelden), wanneer deze nabij primair leefgebied aanwezig is. Gladde slang komt vooral voor op droge heideterreinen, maar ook hogere delen van hoogveengebieden en open bossen en jonge aanplant op zandgrond. Beide soorten zijn echter in het plangebied en in het Schoonebeekerveld-West niet bekend bij Staatsbosbeheer en worden hier ook niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt</p>	<p>Het plangebied is geschikt habitat van levendbarende hagedis. Andere soorten zijn hier niet bekend.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/geschiktheid habitat	Conclusie
	leefgebied (droge karakter) en de barrièrewerking van de Kerkenweg en de ter plaatse aanwezige bebouwing.	
Amfibieën	<p>Uit de omgeving van het plangebied zijn heikikker en poelkikker bekend. Heikikker komt voor in half-natuurlijk grasland en heide- en pijpenstrootjevelden. Het voortplantingswater bestaat uit vennen en sloten. Het landhabitat bevindt zich doorgaans binnen circa 300 meter rondom het voortplantingshabitat. Heikikker kan wel in sloten en poelen in en rondom het plangebied voorkomen. Overwintering kan in hopen in het terrein of in houtsingels en bosschages plaatsvinden.</p> <p>Poelkikker komt doorgaans voor in kleine en voedselarme wateren als poelen, vennen, sloten, beken, vijvers etc. Hierbij zijn zonnige plekken van belang. Grotere waterpartijen worden doorgaans gemeden. Het landhabitat bestaat uit grasland, houtwallen, bosschages, heide, pijpenstrootjevelden etc. Poelen en sloten in de omgeving kunnen gebruikt worden als voortplantingshabitat. Het omliggende grasland en houtsingels en bosschages kunnen gebruikt worden als landhabitat.</p>	<p>De strikt beschermde soorten heikikker en poelkikker zijn niet uitgesloten.</p> <p>Andere beschermde amfibieën soorten zoals de rugstreeppad kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens worden uitgesloten.</p>
Vissen	Er zijn geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend uit het plangebied of de omgeving. Op basis van leefgebied en areaal kunnen deze ook worden uitgesloten.	Beschermde vissoorten zijn uitgesloten.
Overige soorten	Aardbeivlinder is bekend in het plangebied en uit de omgeving zijn waarnemingen bekend van grote weerschijnvlinder en hoogveenglanslibel.	Het plangebied betreft geschikt leefgebied van aardbeivlinder en voortplanting is aannemelijk. Daarnaast zijn uit de omgeving waarnemingen bekend van grote weerschijnvlinder en hoogveenglanslibel.

4.3 Effectbeschrijving

In de onderstaande tabellen is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie in de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in hoofdstuk 1.

Tabel 3: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten
Flora	Indien er werkzaamheden plaatsvinden ter hoogte van groeiplaatsen of de groeiplaatsomstandigheden wijzigen, kunnen mogelijke groeiplaatsen van tormentil aangetast of vernietigd worden.
Vogels zonder jaarrond beschermde nesten	Bij werkzaamheden tijdens het vogelbroedseizoen kunnen broedende vogels en jongen gedood worden, kunnen eieren en nesten vernietigd worden en kunnen broedende vogels verstoord worden.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	In het noordwesten van het plangebied is bij Staatsbosbeheer een nestlocatie van een buizerd bekend. Bij werkzaamheden tijdens het broedseizoen van buizerd kunnen broedende vogels en jongen gedood worden, kunnen eieren en nesten vernietigd worden en kunnen broedende vogels verstoord worden. Ten noorden van de te slopen woningen in het noorden van het plangebied staat in het bos een nestkast waarin kerkuil gebroed heeft. Door de kap van het bosje, verliest de nestkast beschutting en daarmee de functionaliteit als nestplek. Daarnaast kunnen verscheidene soorten het plangebied gebruiken als foerageergebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied, omdat er voldoende alternatief foerageergebied voorhanden blijft in de omgeving. In of rondom het verdere plangebied zijn geen nesten met jaarrond beschermde status aangetroffen.
Vleermuizen	Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Wel gebruiken enkele vleermuizen het plangebied als foerageergebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied, omdat er voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is in de omgeving. Wanneer in het actieve seizoen van vleermuizen (deze loopt indicatief van maart tot en met november) 's nachts gewerkt wordt en/of er verlichting toegepast wordt, kan verstoring van vleermuizen optreden en kunnen delen van het leefgebied tijdelijk ongeschikt of onbereikbaar worden.
Waterspitsmuis, grote bosmuis, das, boommarter en eekhoorn	Door de werkzaamheden kunnen dieren verstoord, gedood of beschadigd worden en kunnen verblijfplaatsen vernietigd worden. Foerageergebied wordt mogelijk tijdelijk minder geschikt. In de omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Hierdoor is geen sprake van essentieel foerageergebied en is er geen sprake van negatieve effecten op nabijgelegen verblijfplaatsen van deze soorten.
Algemene amfibieën	Door de werkzaamheden rond en in watergangen kunnen dieren verstoord, gedood of verwond worden en voortplantingsgebied ongeschikt worden.
Heikikker en poelkikker	Bij werkzaamheden in het terrein kan landhabitat (waaronder ook winterverblijfplaatsen) en voortplantingswateren (tijdelijk) vernietigd en/of beschadigd worden. Ook kan er verstoring optreden van individuen en dieren kunnen gedood en/of verwond worden.
Levendbarende hagedis	Bij werkzaamheden in het plangebied kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen dieren gedood en/of verwond worden. Ook kan verstoring optreden.
Aardbeivlinder	Bij het verwijderen van tormentil kunnen voortplantingsplaatsen vernietigd worden. Ook groeiplaatsen van muizenoor, kruipend zenegroen, hondsdrif en braamstruweel zijn belangrijk voor de soort. Indien rupsen aanwezig zijn, kunnen deze gedood en/of beschadigd worden. Ook kan er verstoring optreden.

Soortgroep	Mogelijke effecten
Grote weerschijnvlinder	Bij de kapwerkzaamheden worden naar verwachting geen wilgen gekapt. Het te kappen gebied bestaat hoofdzakelijk uit jong berkenopslag. Omdat de grote weerschijnvlinder specifiek op 4-5 meter hoge wilgen eitjes legt en hierop als rups verblijft, is het niet aannemelijk dat voortplantingsplaatsen vernietigd worden.
Hoogveenglanslibel	Er vinden mogelijk werkzaamheden plaats waarbij individuen van de hoogveenglanslibel, zowel in larvestadium of adult stadium effect kunnen ondervinden. Het betreft hierbij de natte gebieden en watergangen waar veenmos aanwezig is die gedempt gaan worden voor de aanleg van de kade.

4.4 Mitigerende maatregelen en zorgplicht

Onderstaande paragrafen behandelen de uit te voeren mitigerende maatregelen per soortgroep in het kader van de aanleg van de zand-leemkade per activiteit. Niet bij alle activiteiten zijn alle soortgroepen relevant. Alleen die soorten die door de specifieke werkzaamheden verstoord kunnen worden zijn beschreven. Dat kan zijn omdat een soort op of nabij die ingreeplocatie voorkomt, de locatie bestaat uit geschikt leefgebied én een soort verstoring of schade kan ondervinden door die werkzaamheden. De keuze is gebaseerd op de verspreiding van de soorten en aanwezigheid potentieel geschikt leefgebied. Dit kan betekenen dat niet alle soorten bij alle werkzaamheden beschreven worden.

Tot slot wordt de bosaanplantlocatie in het zuidwesten van het plangebied niet apart beschreven, dit betreft een agrarisch perceel met lage natuurwaarden, negatieve effecten zijn hier uitgesloten.

De beschreven maatregelen zijn gebaseerd op de kennisdocumenten van beschermde soorten die door BIJ12 zijn opgesteld³. Wanneer van een soort geen specifiek document beschikbaar is, zijn gegevens gebruikt van een soort met een vergelijkbare levenswijze of leefgebied. Wanneer ook dat niet toereikend is, zijn algemeen geaccepteerde ecologische principes gehanteerd.

4.4.1 Kap van bomen en rooien struweel

Bij de kap van bomen en het rooien van opgaand struweel dienen maatregelen te worden getroffen voor beschermde soorten. De relevante soortgroepen en maatregelen zijn weergegeven in Tabel 4.

Tabel 4: Te nemen maatregelen voor beschermde soorten in het kader van kap bomen bij aanleg van de zand-leemkade.

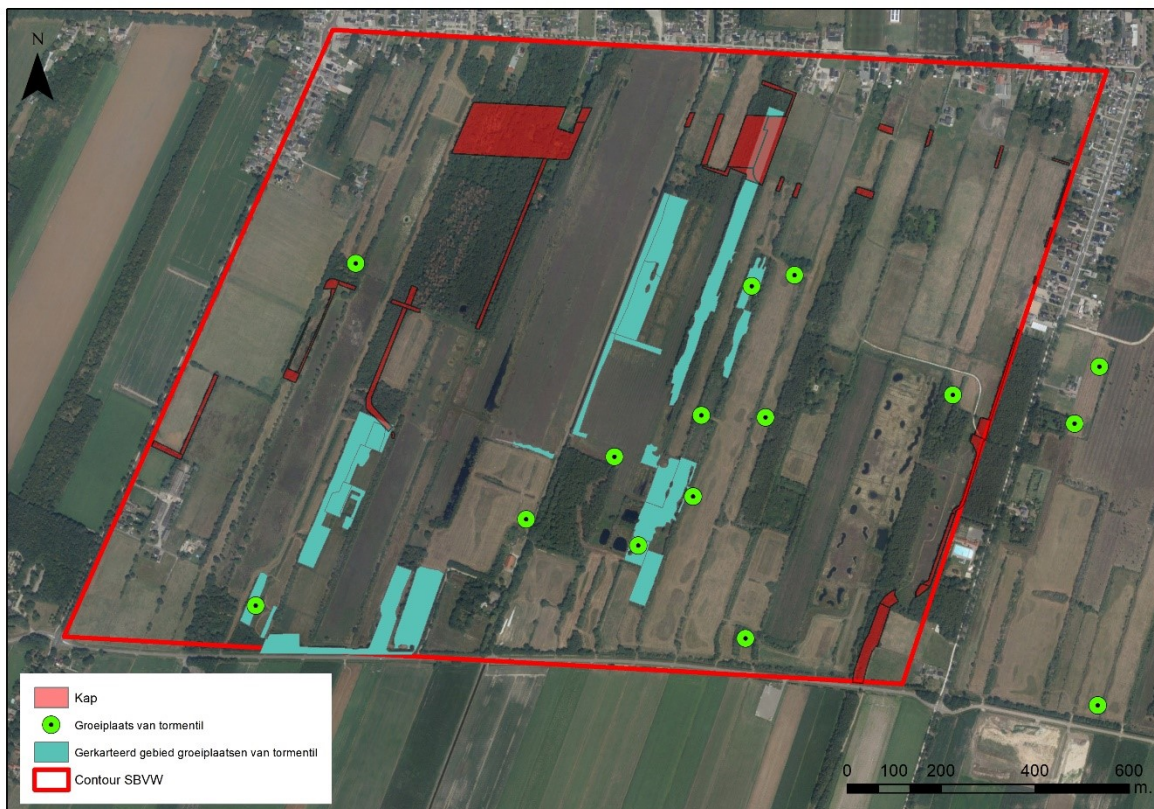
Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
Algemene broedvogels	Voorkomen verstoren en beschadigen nesten.	Werkzaamheden buiten broedseizoen plannen of potentiële broedgebied voor het broedseizoen ongeschikt maken.	Werken buiten half maart - half juli, indien broedgebied niet ongeschikt gemaakt is.
Vogels met jaarrond beschermde nesten (buiserd en kerkuil)	Voorkomen verstoren en beschadigen nesten.	Boom met het nest in het noordwesten van het SBVW blijft behouden en werkzaamheden binnen een straal van 75 meter vinden plaats buiten het broedseizoen van buiserd (zie Figuur 6).	Binnen een straal van 75 meter werken buiten het broedseizoen van buiserd (februari – augustus).
		Voorafgaand aan de uitvoering, uitvoeren van laatste check op aanwezige nesten, bij voorkeur in winterperiode. Bij aanwezigheid direct kappen, uiterlijk vóór februari.	Voorafgaand aan uitvoering kapwerkzaamheden, bij voorkeur in winterperiode.

³ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
		<p>De nestkast van kerkuil voorafgaande aan het broedseizoen verplaatsen naar een alternatieve locatie. Bij voorkeur op of nabij een erf grenzend aan het Bargerveen.</p>	<p>Verplaatsen voor februari (buiten het broedseizoen van kerkuil). Let op, kerkuil kan onder gunstige voedselomstandigheden het hele jaar broeden.</p>
<p>Heikikker en poelkikker</p>	<p>Voorkomen verstoren of doden van individuen.</p>	<p>Buiten gevoelige periode (winterrust) werken.</p> <p>Aanleg van minimaal 8 vervangende houtstapels van snoeihout, stobben en boomstammen en reptielenbulten. Deze reptielenbulten kunnen ook worden gebruikt als winterverblijfplaats voor heien poelkikker en zijn daarbij opgebouwd uit 2/3 hout en 1/3 heide/veenplaggen, grasplaggen, maaisel of tufblokken, zodat de bulten geschikt zijn voor een brede variëteit aan reptielensoorten. De locaties van de bulten worden verspreid door het gebied rondom de ecologische verbindingzone aangebracht (zie Figuur 9). De exacte locaties zullen voorafgaand aan de uitvoering door Staatsbosbeheer worden bepaald a.d.h.v. lokale omstandigheden (zoals hoogteverschillen).</p>	<p>Werken buiten half oktober-half april.</p> <p>Aanleg houtstapels voor oktober (voorafgaand aan de winterrust).</p>
<p>Algemene amfibieën en zoogdieren</p>	<p>Voorkomen doden van individuen.</p>	<p>Rustig één kant opwerken, zodat potentieel aanwezige individuen een richting hebben om te ontsnappen.</p>	<p>N.v.t.</p>
<p>Aardbeivlinder</p>	<p>Waardplanten behouden (tormentil).</p>	<p>Groeiplaatsen van waardplanten moeten voorafgaand aan de werkzaamheden in kaart worden gebracht en gemarkeerd worden. Zie Figuur 7 voor gekarteerde gebieden en bekende groeiplaatsen van tormentil. Hieruit blijkt dat in het noorden van het plangebied werkzaamheden plaatsvinden ter hoogte van groeiplaatsen.</p> <p>Voor deze strook geldt dat vroeg in het seizoen (bv. vanaf maart) gemaaid wordt en dat het maaisel niet direct wordt afgevoerd maar enkele dagen blijft liggen, zodat aanwezige zaden en insecten de kans krijgen om zich alsnog te verspreiden.</p>	<p>Voorafgaand aan en gedurende de werkzaamheden</p>

Figuur 6: Bekende nestlocatie van buizerdhorst (Bron: Staatsbosbeheer).

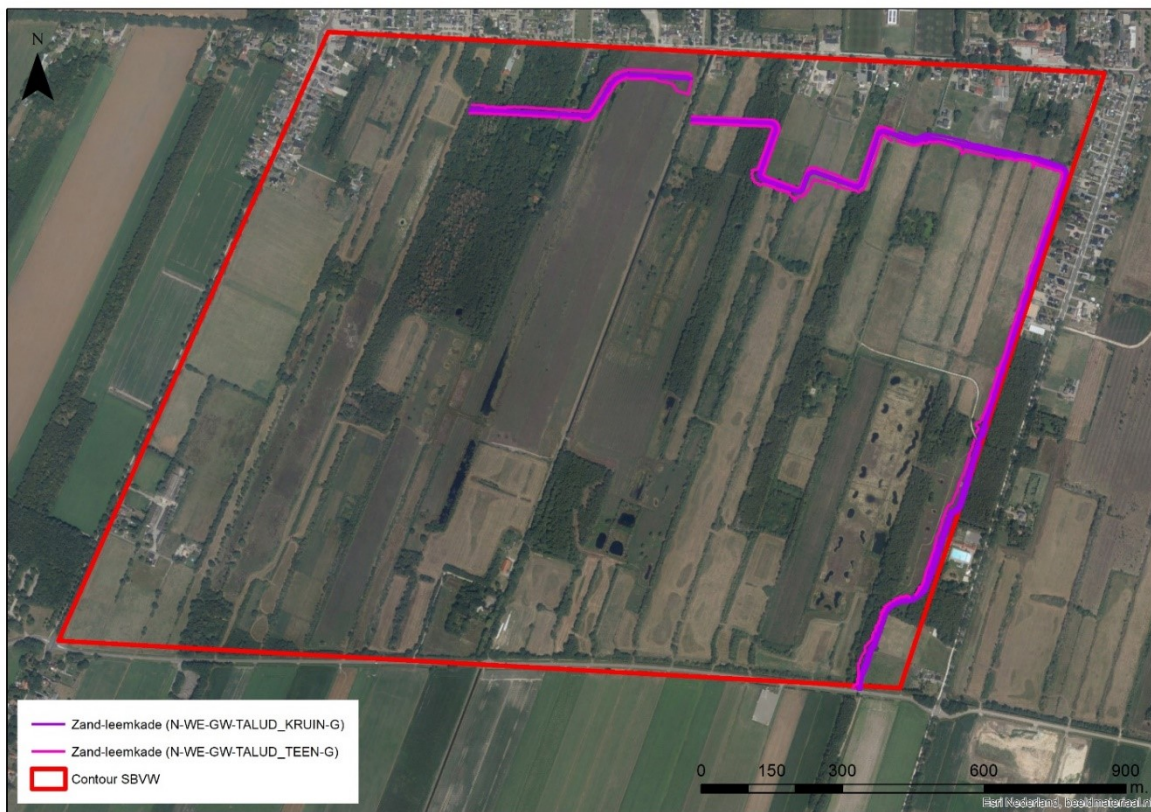
Figuur 7: Gekarteerde gebieden en bekende groeiplaatsen van tormentil (Bron: Staatsbosbeheer).

4.4.2 Afgraven en aanbrengen van grond voor de zand-leemkade

Bij het afgraven en aanbrengen van grond voor de aanleg van de zand-leemkade (zie Figuur 8) zijn maatregelen noodzakelijk voor de soortgroepen uit Tabel 5.

Tabel 5: Maatregelen bij afgraven en aanbrengen van grond bij aanleg van de zand-leemkade.

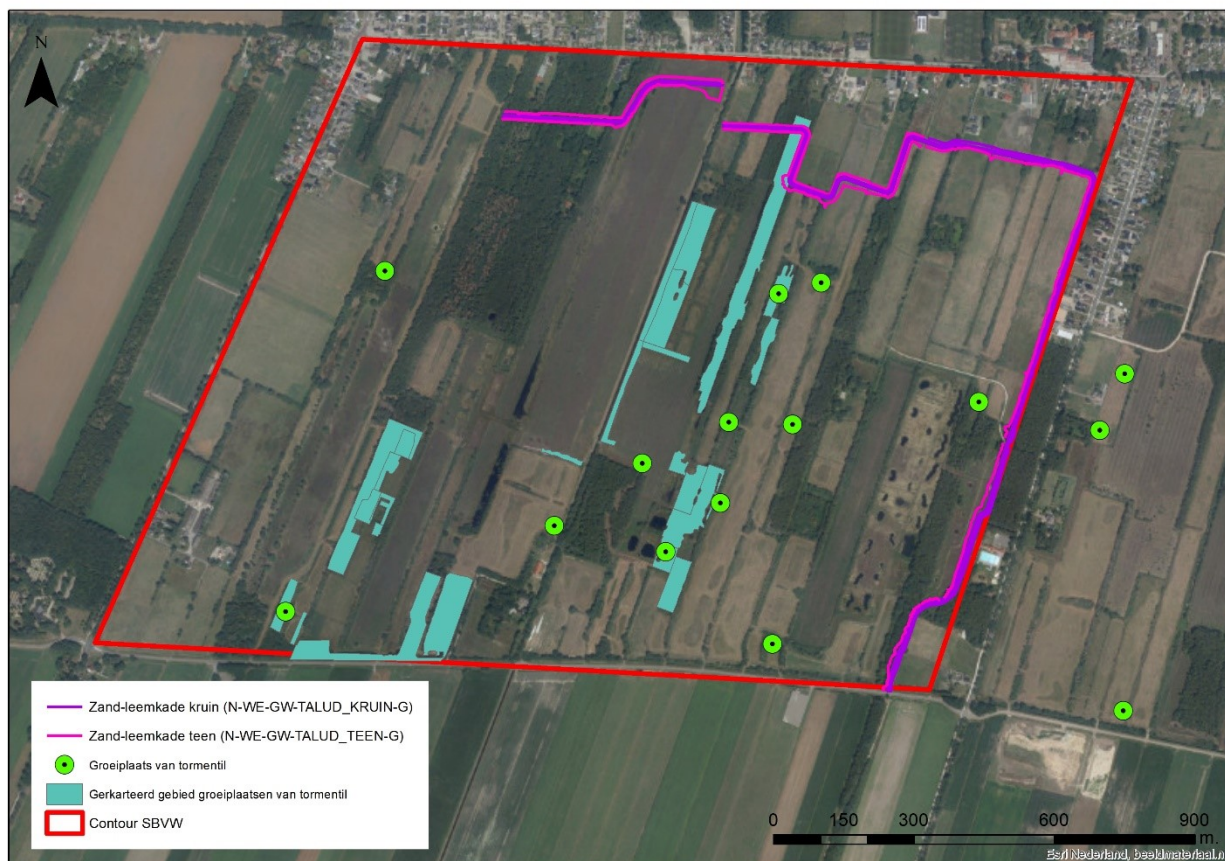
Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
Algemene broedvogels	Voorkomen verstoren en beschadigen nesten.	Werkzaamheden buiten broedseizoen plannen of potentieel broedgebied voor het broedseizoen ongeschikt maken.	Werken buiten half maart - half juli, indien broedgebied niet ongeschikt gemaakt is.
Amfibieën en zoogdieren	Voorkomen doden van individuen.	Rustig één kant opwerken, zodat aanwezige individuen een richting hebben om te ontsnappen.	N.v.t.
Levendbarende hagedis	Voorkomen verstoren of doden van individuen.	<p>Ongeschikt maken van het leefgebied en aanleggen barrière rondom het op te hogen gebied door een strook van 5 meter tot een hoogte van 5-10 centimeter te maaien.</p> <p>Aanleg van minimaal 8 vervangende houtstapels van snoeihout, stobben en boomstammen en reptielenbulten. De reptielenbulten worden daarbij opgebouwd uit 2/3 hout en 1/3 heide/veenplaggen, grasplaggen, maaisel of tufblokken, zodat de bulten geschikt zijn voor een brede variëteit aan reptielensoorten. De locaties van de bulten worden verspreid door het gebied rondom de EVZ aangebracht (zie Figuur 9). De exacte locaties zullen voorafgaand aan de uitvoering door Staatsbosbeheer worden bepaald a.d.h.v. lokale omstandigheden (zoals hoogteverschillen).</p>	<p>Maaiwerkzaamheden uitvoeren buiten half april tot en met half augustus (voortplantingsperiode).</p> <p>Aanleg houtstapels voor oktober (voorafgaand aan de winterrust).</p>
Aardbeivlinder	Waardplanten behouden (tormentil).	<p>Groeiplaatsen van waardplanten moeten voorafgaand aan de werkzaamheden in kaart worden gebracht en gemarkeerd worden. Zie Figuur 10 voor gekarteerde gebieden en bekende groeiplaatsen van tormentil. Hieruit blijkt dat in het noorden van het plangebied werkzaamheden plaatsvinden ter hoogte van groeiplaatsen.</p> <p>Voor deze strook geldt dat vroeg in het seizoen (bv. vanaf maart) gemaaid wordt en dat het maaisel niet direct wordt afgevoerd maar enkele dagen blijft liggen zodat aanwezige zaden en insecten de kans krijgen om zich alsnog te verspreiden.</p>	Voorafgaand aan en gedurende de werkzaamheden

Figuur 8: Werkzaamheden ten behoeve van de aan te brengen zand-leemkade.

Figuur 9: Voorstel locaties reptielenbulten (bij benadering; exacte locatie wordt door SBB nader bepaald).

Figuur 10: Bekende groeiplaatsen en gekarteerde gebieden van tormentil ten opzichte van werkzaamheden ten behoeve van de aan te brengen zand-leemkade.

4.4.3 Afgraven veenpercelen en aanbrengen van veengrond

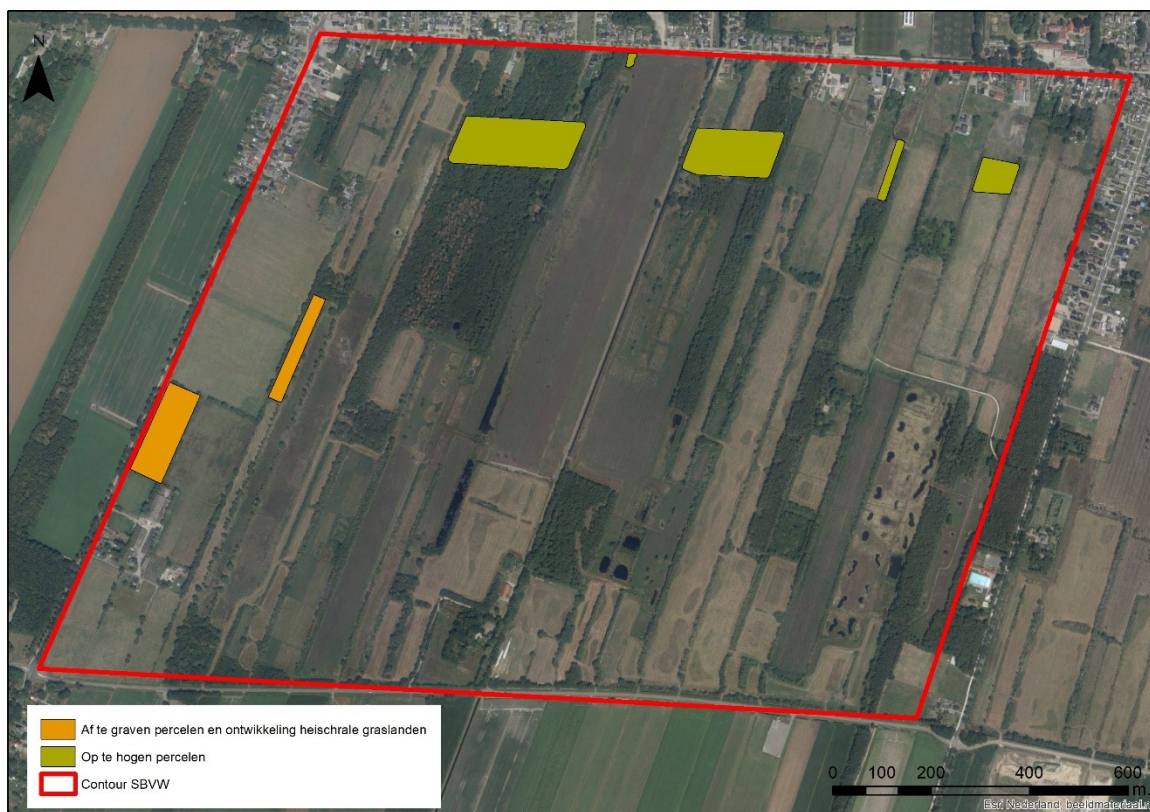
Om de aanwezige veengrond te behouden en ontwikkeling van heischrale graslanden te stimuleren⁴ wordt op een tweetal percelen het maaiveld afgegraven en op een aantal locaties aangebracht die momenteel lager zijn komen te liggen door veeninklinking. Hier dienen maatregelen te worden getroffen voor beschermde soorten. De relevante soortgroepen en maatregelen zijn weergegeven in Tabel 6.

Tabel 6: Relevante soortgroepen en maatregelen.

Werkzaamheden	Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
Afgraven van veenpercelen	Algemene broedvogels	Voorkomen verstoren en beschadigen nesten.	Werkzaamheden buiten broedseizoen plannen of potentieel broedgebied voor het broedseizoen ongeschikt maken.	Werken buiten half maart - half juli, indien broedgebied niet ongeschikt gemaakt is.
	Amfibieën en zoogdieren	Voorkomen doden van individuen.	Rustig één kant opwerken, zodat aanwezige individuen een richting hebben om te ontsnappen.	N.v.t.

⁴ Zie ook Landschapsecologische systeemanalyse Schoonebeekerveld, Bargerveen; *Onderzoek naar potenties voor de ontwikkeling van de Habitattypen Heischraal grasland, Herstellend hoogveen en Actief hoogveen* (Stichting Bargerveen, 2020).

Werkzaamheden	Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
	Hoogveenglanslibel	Potentiële planten van ei-afzet (veenmos) zoveel mogelijk behouden.	N.v.t. Er wordt geen leefgebied aangetast (geen hoogveen afgegraven).	N.v.t.
Aanbrengen van veengrond	Algemene broedvogels	Voorkomen verstoren en beschadigen nesten.	Werkzaamheden buiten broedseizoen plannen of potentieel broedgebied voor het broedseizoen ongeschikt maken.	Werken buiten half maart - half juli, indien broedgebied niet ongeschikt is gemaakt.
	Reptielen en amfibieën	Voorkomen verstoren of doden van individuen.	<p>Ongeschikt maken van het leefgebied en aanleggen barrière rondom het op te hogen gebied door een strook van 5 meter tot een hoogte van 5-10 centimeter te maaien. Aanleg van vervangende houtstapels van snoeihout, stobben en boomstammen en reptielenbulten. De reptielenbulten worden daarbij opgebouwd uit 2/3 hout en 1/3 heide/veenplaggen, grasplaggen, maaisel of tufblokken zodat de bulten geschikt zijn voor een brede variëteit aan reptielensoorten.</p> <p>De locaties van de bulten worden verspreid door het gebied rondom de EVZ aangebracht (zie Figuur 9). De exacte locaties zullen voorafgaand aan de uitvoering door Staatsbosbeheer worden bepaald, lokale omstandigheden (zoals hoogteverschillen) worden meegenomen.</p>	Maaierwerkzaamheden uitvoeren buiten half april tot en met half augustus (voortplantingsperiode). Aanleg houtstapels voor oktober (voorafgaand aan de winterrust).

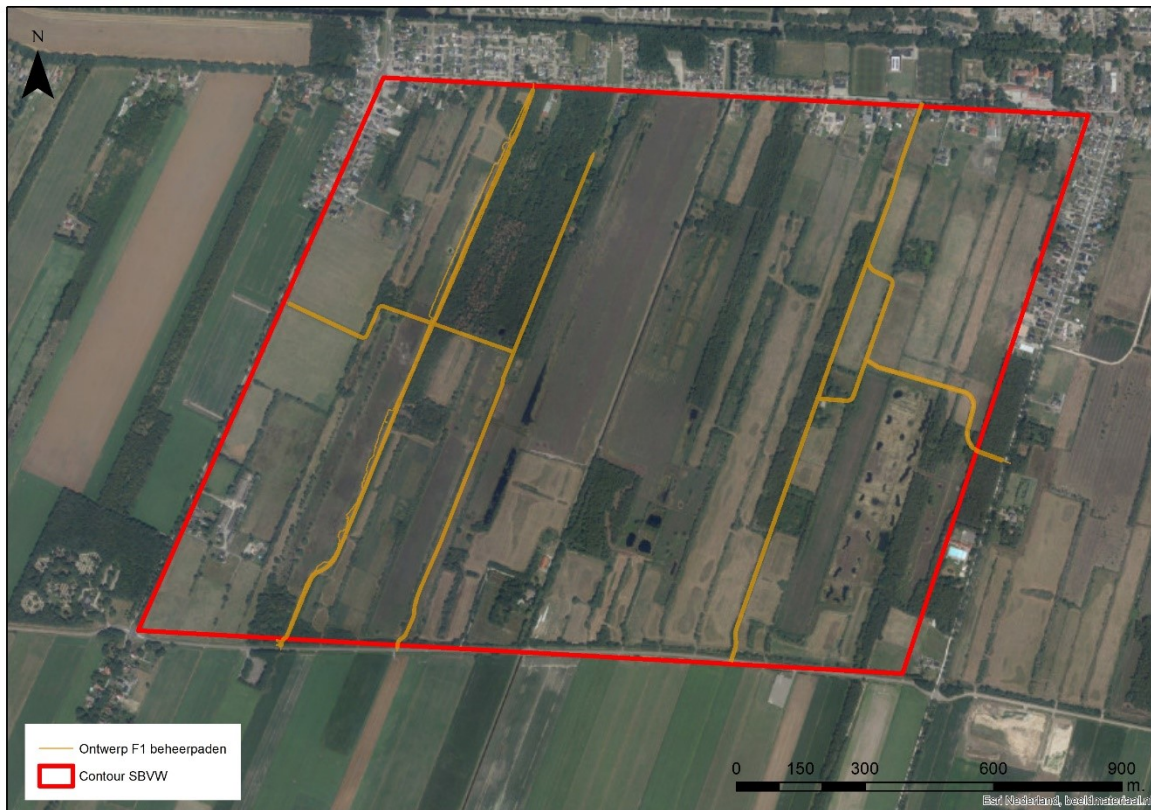
Figuur 11: Werkzaamheden ten behoeve van de op te hogen en af te graven percelen met de ontwikkeling van heischrale graslanden.

4.4.4 Ophogen en egaliseren beheerpaden

Bij het ophogen en egaliseren van de beheerpaden (zie Figuur 12) dienen maatregelen te worden getroffen voor beschermde soorten. De relevante soortgroepen en maatregelen zijn weergegeven in Tabel 7.

Tabel 7: Relevante soortgroepen en maatregelen.

Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
Algemene broedvogels	Voorkomen verstoren en beschadigen nesten.	Werkzaamheden buiten broedseizoen plannen of potentieel broedgebied voor het broedseizoen ongeschikt maken.	Werken buiten half maart - half juli, indien broedgebied niet ongeschikt is gemaakt.
Amfibieën en zoogdieren	Voorkomen doden van individuen.	Rustig één kant opwerken, zodat aanwezige individuen een richting hebben om te ontsnappen.	N.v.t.

Figuur 12: Werkzaamheden ten behoeve van het ophogen en egaliseren van beheerpaden.

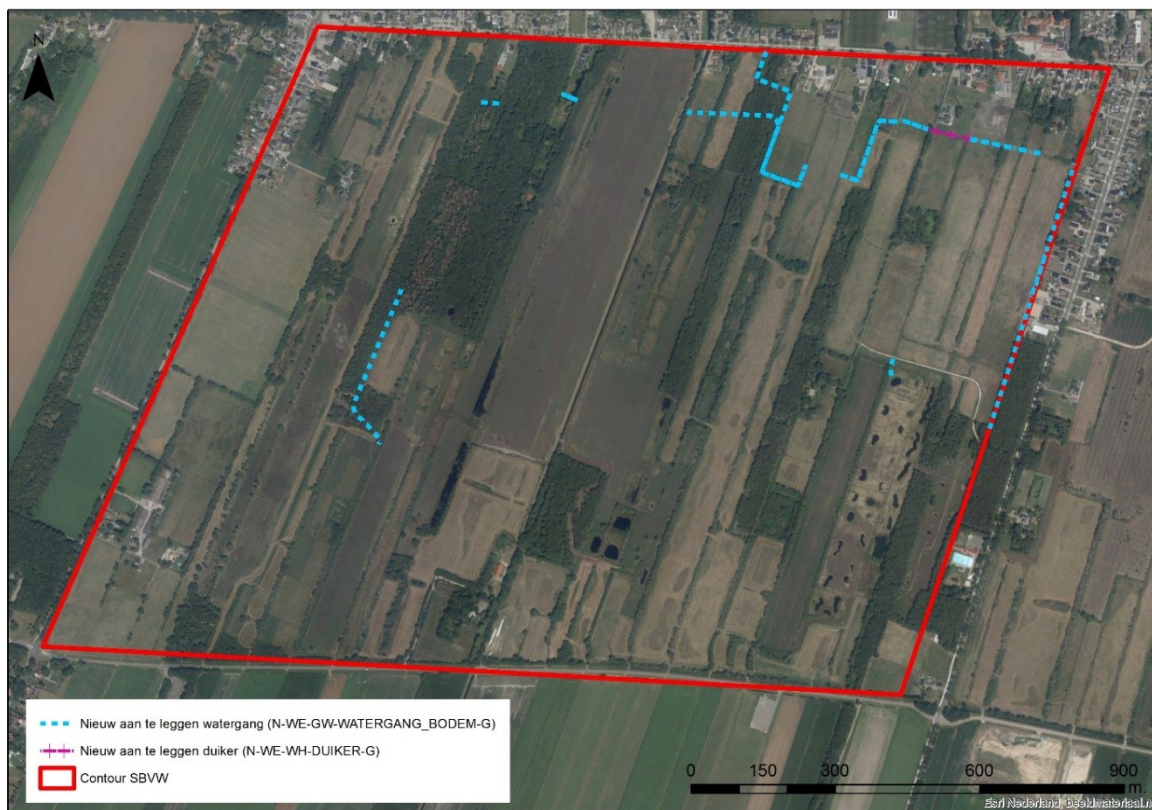
4.4.5 Graven nieuwe watergangen, opschonen en dempen van greppels en natte gebieden en aanleg duiker

Bij het graven van de nieuwe watergangen en de aanleg van de nieuwe duiker (zie Figuur 13) dienen maatregelen te worden getroffen voor beschermde soorten. Daarnaast zullen lokaal enkele greppels en een nat gebied worden gedempt ten behoeve van de zand-leemkade. De relevante soortgroepen en maatregelen zijn weergegeven in Tabel 8.

Tabel 8: Relevante soortgroepen en maatregelen.

Werkzaamheden	Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
Graven nieuwe watergangen en aanleg duiker	Algemene broedvogels	Voorkomen, verstoren en beschadigen nesten.	Werkzaamheden buiten broedseizoen plannen of potentieel broedgebied voor het broedseizoen ongeschikt maken.	Werken buiten half maart - half juli, indien broedgebied niet ongeschikt is gemaakt.
	Amfibieën en zoogdieren	Voorkomen en doden van individuen.	Rustig één kant opwerken, zodat aanwezige individuen een richting hebben om te ontsnappen. Bij aansluiten watergangen, bestaande watergang lokaal verstoren zodat fauna vlucht en niet beschadigd raakt.	N.v.t.
Dempen greppels	Algemene broedvogels	Voorkomen, verstoren en	Werkzaamheden buiten broedseizoen plannen of potentieel broedgebied	Werken buiten half maart - half juli, indien broedgebied niet ongeschikt is gemaakt.

Werkzaamheden	Soort(groep)	Doel	Actie	Planning
		beschadigen nesten.	voor het broedseizoen ongeschikt maken.	
	Algemene amfibieën	Voorkomen verstoren	Werkzaamheden uitvoeren buiten gevoelige periodes (voortplantingsperiode) Dempen van watergang fasen waarbij rustig naar één zijde (de open zijde) wordt gewerkt (zie Figuur 31).	Werken buiten half februari tot en met half juli (voortplantingsperiode).
	Hei- en poelkikker	Voorkomen verstoren	Werkzaamheden buiten voortplantingsseizoenen.	Werken buiten half maart - half september.
	Hoogveenglanslibel	Potentiële planten met eifzet behouden.	Bij het dempen en opschonen van lokale greppels wordt aangetroffen veenmos, direct overgezet naar een daarvoor geschikte watergang (waterdragend) in de omgeving.	N.v.t.

Figuur 13: Werkzaamheden ten behoeve van nieuwe watergangen en duiker.

4.5 Conclusie soortbescherming

In het plangebied komen diverse beschermde soorten voor, waarvan het leefgebied door de werkzaamheden tijdelijk of permanent wordt verstoord. Door het treffen van de juiste mitigerende

maatregelen wordt dit effect zo klein mogelijk gehouden en wordt het doden van individuen voorkomen. Omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van het Natura 2000-beheerplan, is het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming niet nodig (artikel 2.7 t/m 2.9 Wet natuurbescherming, zie paragraaf 2.1). De te treffen mitigerende maatregelen moeten wel voorgelegd worden aan het bevoegd gezag, om daarmee goedkeuring te krijgen van de vrijstelling. Door het uitvoeren van de mitigerende maatregelen uit paragraaf 4.4 is uiteindelijk alleen sprake van verstoring.

Samengevat gaat het in hoofdlijnen om de volgende periodes waarin de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Deze periode staat los van eventuele aanvullende maatregelen gedurende de uitvoering (in deze periode werken betekent niet dat er dan géén maatregelen nodig zijn!):

- Kap van bomen en rooien struweel: half augustus tot half februari
- Afgraven en aanbrengen van grond voor de zand-leemkade: half juli tot en met half maart
- Afgraven veenpercelen en aanbrengen van veengrond: half augustus tot half maart
- Ophogen en egaliseren beheerpaden: half juli tot en met half maart
- Graven nieuwe watergangen, opschonen en dempen van greppels en natte gebieden en aanleg duiker: half juli tot en met half maart

5 GEBIEDSBESCHERMING

5.1 Methode

Deze analyse ten aanzien van Natura 2000 is een impact-analyse. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt welke, met name, beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied aanwezig zijn en wat de verwachte impact is van de ingreep (zowel fysiek als procedureel). Het is geen volledige effectbeoordeling, maar dient vooral ter onderbouwing voor de afwegingen die gemaakt moeten worden in het kader van noodzakelijke mitigatiemaatregelen (is er bijvoorbeeld een absolute 'no-go'?). Dit omdat voor maatregelen die ten gunste zijn van de instandhoudingsdoelen en opgenomen zijn in een Natura 2000-beheerplan geen vergunningplicht kennen, het wel nodig is om inzicht te hebben in de natuurwaarden die aanwezig zijn en de gevolgen die de ingreep heeft op deze waarden. Door de ingreep mogen andere doelen bijvoorbeeld niet in gevaar komen. Dit wordt hieronder uitgewerkt.

5.2 Natura 2000-gebied Bargerveen

5.2.1 Algemene beschrijving

Het Natura 2000-gebied heeft een omvang van bijna 2.083 hectare. Hiervan is 75% begrensd als Herstellende hoogvenen [H7120] en ruim 22% getypeerd als geen habitattype. De overige 2,7% is verdeeld over de habitattypen Heischrale graslanden [H6230], Actieve hoogvenen [H7110A] en de Zoekgebieden voor deze habitattypen (Tabel 9)⁵. Het overgrote deel van het Bargerveen is dus begrensd als Herstellend hoogveen. Dit betreft een variatie aan vegetaties en groeiplaatsen, zowel de interne, hoger gelegen (veen)kades, veenmosvegetaties met natte heide van dichtgegroeide veengaten en het open water met enige (water)veenmossen vallen in deze categorie. Het habitattype Heischrale graslanden betreft vier percelen in het noordelijke deel van het gebied, drie aan de (zuid)westzijde van het Meerstablok en een tegen de oostgrens. Het habitattype Actieve hoogvenen betreft hoofdzakelijk enkele kleine kernen in het centrale deel van het Meerstablok. Ook in de percelen tegen de oostgrens liggen nog enkele zeer kleine onvergraven hoogveenkernen (10 - 28 m²). De Zoekgebieden voor Heischrale graslanden liggen vooral in het zuidelijke Schoonebeekerveld en enkele tegen de bestaande graslanden aan de oostgrens. Tot slot betreft de Zoekgebieden voor Herstellende hoogvenen vooral open water en watergangen waar door het ontbreken van voldoende hoogveenvegetatie (hoogveenmos) nog niet gesproken kan worden van Herstellend hoogveen. Deze percelen liggen verspreid door het hele Natura 2000-gebied.

Tabel 9: Oppervlakverdeling habitattype Bargerveen.

Habitattype	Oppervlak [ha]	Oppervlak [%]
H6230 Heischrale graslanden	1,69	0,1%
H7110A Actieve hoogvenen	0,96	0,0%
H7120 Herstellende hoogvenen	1.561,50	75,0%
ZGH6230 ZG Heischrale graslanden	19,80	1,0%
ZGH7120 ZG Herstellend hoogveen	32,81	1,6%
Geen habitattype	465,76	22,4%
Totaal	2.082,52	100,0%

⁵ Gegevens habitattypekaart afkomstig van Geoportaal Provincie Drenthe, kaart: *Habitattypen Natura 2000 (Provincie Drenthe)*, versie 12-09-2017.

De aangewezen broedvogelsoorten komen nagenoeg allemaal verspreid door het hele Natura 2000-gebied voor. De hoogste dichtheden, vooral van de kleinere zangvogelsoorten, liggen vooral in het noorden en westen van het Natura 2000-gebied. Waarschijnlijke oorzaak is dat het noordwestelijke deel deels op de uitlopers van de Hondsrug ligt en het hier droger is met heidevegetaties. In het zuiden is het aandeel groot open water aanzienlijk groter. Verder is de dichtheid van velduil en blauwe kiekendief dusdanig laag (slechts nog incidentele broedgevallen) dat van kenmerkende verspreiding geen sprake is. De soorten zullen naar verwachting hoofdzakelijk in de minder verstoorde kernen van het gebied broeden.

De aangewezen niet-broedvogels kleine zwaan en toendrarietgans gebruiken het Natura 2000-gebied vooral als slaapplek. Hiervoor worden de grotere open wateren gebruikt.

5.2.2 Schoonebeekerveld-West

Voor het Schoonebeekerveld-West geldt dat grote delen van het gebied in het westen en zuidoosten niet zijn aangewezen als habitattype. Centraal in het gebied zijn enkele percelen die zijn gekarteerd als Herstellende hoogvenen [H7120]. Daarnaast zijn er enkele percelen die zijn aangewezen als Zoekgebied voor Heischrale graslanden [ZGH6230] en Zoekgebied voor Herstellend hoogveen [ZGH7120] (zie Figuur 14).

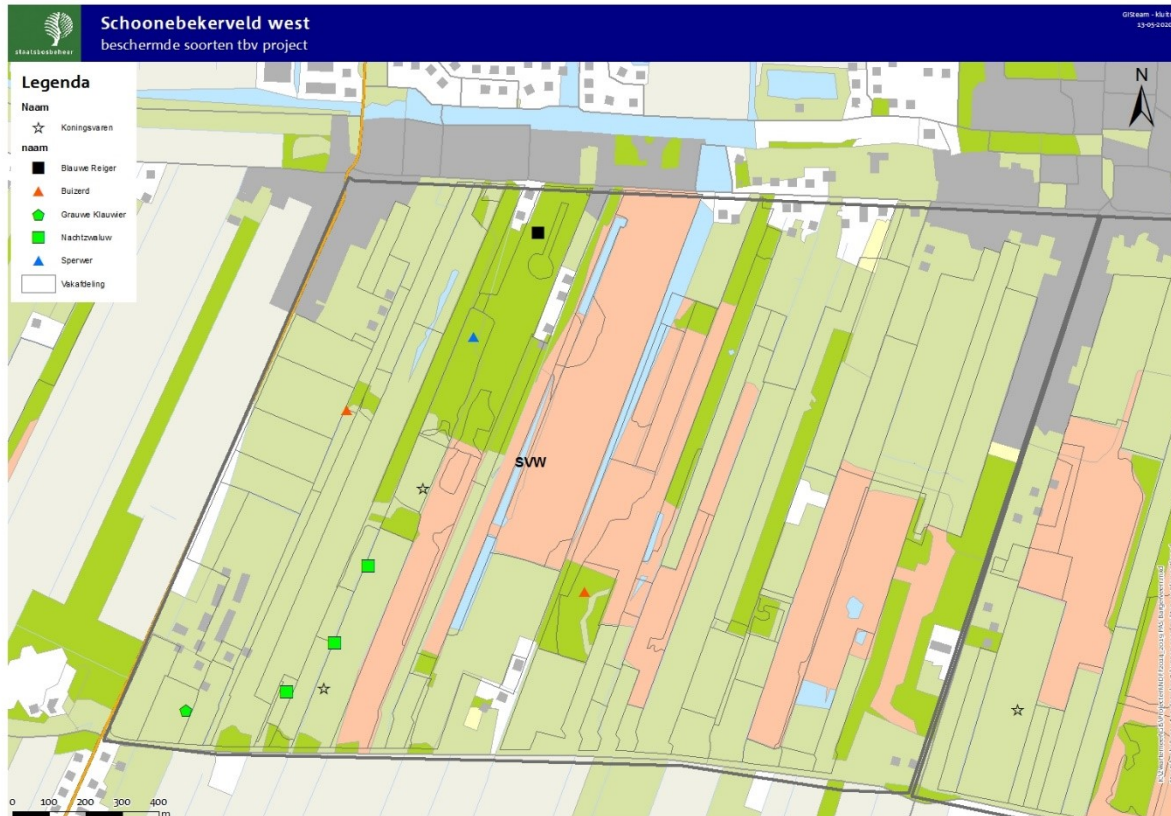
Figuur 14: Ligging van aanwezige habitattypen en zoekgebieden in SBVW.

Naast de hiervoor beschreven habitattypen is het Natura 2000-gebied Bargerveen aangewezen voor enkele broedvogel- en niet-broedvogelsoorten. Voor de broedvogels geoorde fuut, watersnip en porseleinhoen geldt dat deze hoofdzakelijk broeden in de nattere delen van het Bargerveen, zoals het Amsterdamsche Veld-Midden en Oost en Schoonebeekerveld-Oost (Beheerplan Bargerveen, 2016). Deze soorten zijn niet bekend uit Schoonebeekerveld-West. Deze soorten zijn afhankelijk van grote ondiepe plassen en grote waterrijke gebieden, die in het Schoonebeekerveld-West afwezig zijn, is het eveneens niet aannemelijk dat deze soorten op korte termijn zich hier wel zouden vestigen.

Voor de broedvogels blauwe kiekendief en velduil geldt dat sinds ruime tijd geen broedgevallen meer bekend zijn uit het hele Natura 2000-gebied. De laatste bekende broedgevallen zijn uit 1998 (blauwe kiekendief) en 2012 (velduil). Aanwezigheid of op vestiging op korte termijn in het Schoonebeekerveld-West

is onwaarschijnlijk. Voor beide soorten geldt dat het voortbestaan als broedvogel in het Bargerveen nu onvoldoende geborgd is.

De territoria van de nachtzwaluw liggen binnen het Bargerveen vooral op de hogere terreingedeelten gezien de voorkeur voor drogere heidevelden. Volgens het beheerplan komen in het Schoonebeekerveld en het Amsterdamsche Veld-Oost weinig of geen nachtzwaluwen voor. Toch zijn bij Staatsbosbeheer vier recente broedgevallen bekend in het zuidwesten van SBVW (zie Figuur 15). De afwisseling van open en gesloten en droog en nat blijkt hier voldoende te zijn om deze broedparen te kunnen herbergen (Beheerplan Bargerveen, 2016).

Figuur 15: Voorkomen van enkele soorten in het SBVW (Bron: Staatsbosbeheer).

Blauwborst komt als broedvogel vooral voor in randen van het Bargerveen op vochtige plaatsen met plaatselijk dichte struikenrijke vegetaties afgewisseld met open plekken (Beheerplan Bargerveen, 2016). Het beoogde aantal van 150 broedparen blauwborsten in het Bargerveen wordt in de meeste jaren gehaald. Zelfs door terreinbeheer met maatregelen als het verwijderen van bomen en struiken en begrazing neemt de kwaliteit van het gebied niet af, zo blijkt uit de toename van het aantal territoria.

Sinds 2012 zijn in het Bargerveen geen territoria bekend van paapje (Beheerplan Bargerveen, 2016). De soort ontbreekt op de bovenveengraslanden (heischraal grasland) in het Bargerveen, wat ogenschijnlijk geschikte gebieden zijn. Mogelijke oorzaken zijn de smalle percelen en te weinig openheid door uitgegroeide bomen in boomsingels en houtwallen.

Roodborsttapuit komt als broedvogel verspreid over het gehele gebied voor in het Bargerveen, behalve in nattere gedeelte. Broedvogel van open gebieden met een ruige vegetatie en verspreide opslag van struiken of bomen. Met een aantal broedterritoria van ruim boven het beoogde aantal van 90 en met de huidige positieve trend lijkt het instandhoudingsdoel in het Bargerveen in de komende beheerplanperiode voldoende te zijn gewaarborgd.

Grauwe klauwier broedt verspreid over het Bargerveen, maar voornamelijk in het noorden en het zuiden van het gebied (Beheerplan Bargerveen, 2016). De soort is afhankelijk van halfopen, structuurrijke landschappen

met een rijk aanbod van grote insecten en kleine ongewervelde dieren. De grauwe klauwier maakt zijn nest in doornige struiken. Vernattingsmaatregelen van het hoogveenlandschap in het verleden, waardoor veel bomen en struiken en daarmee nestgelegenheid verdwijnt, hebben reeds een negatieve invloed gehad op de afname van het aantal territoria. Daarnaast spelen echter ook voedselarmoede, globaler beheer met minder aandacht voor structuurrijke overgangen en veroudering van geïnundeerde baggervelden ook een rol hierin. Onder de huidige condities wordt het instandhoudingsdoel van 100 broedterritoria in het Bargerveen niet gehaald. Deze achteruitgang volgt echter op een onnatuurlijk hoog aantal broedgevallen kort na de inundatie van de baggervelden. Sinds 2003 is het aantal grauwe klauwieren weer constant op circa 50 tot 60 broedgevallen per jaar. Hoewel de ontwikkeling naar een boomloos hoogveen ongunstig lijkt, is het Bargerveen voor de grauwe klauwier met enige extra zorg nog steeds een goed leefgebied. Voorwaarde is wel dat in de randen voldoende structuurrijke plekken overblijven.

Kleine zwaan en toendrarietgans zijn beide als niet-broedvogel aangewezen. Beide soorten zijn alleen in de winterperiode aanwezig en enkel aan te treffen in de grote(re) wateren in Meerstalblok-Oost en in de baggervelden van het Amsterdamsche Veld-Oost en het Schoonebeekerveld-Oost. Het ontbreken van grote open wateren in het SBVW leidt ertoe dat beide soorten hier in de huidige situatie niet aanwezig zijn en verwacht worden.

5.3 Effectenanalyse en -beoordeling

5.3.1 Mogelijke effecten

De effecten van de werkzaamheden aan de zand-leemkade, beheerpaden, watergangen, greppels en duiker en het ophogen en verlagen van enkele percelen kunnen verdeeld worden in tijdelijke en permanente effecten. De tijdelijke effecten treden alleen op gedurende de aanlegfase en verdwijnen weer na afronding van de werkzaamheden. De permanente effecten zijn het gevolg van de geplande ingreep en blijven ook, nadat de werkzaamheden zijn afgerond, aanwezig. Op basis van de geplande ingreep zijn de volgende effecten onderscheiden, hierbij zijn de doeleffecten van de maatregel niet meegenomen (bijvoorbeeld vernatting):

- Oppervlakteaantasting habitattypen en leefgebieden als gevolg van de aanleg van de zand-leemkade in het Natura 2000-gebied.
- Verstoring: als gevolg van werkzaamheden gedurende de aanleg.

5.3.2 Effectbeschrijving

Oppervlakte aantasting en mechanische effecten

Door inzet van materieel en door grond-, graaf- en kapwerkzaamheden kan aantasting plaatsvinden van (gekarteerde) habitattypen en leefgebieden van doelsoorten. Wanneer het om tijdelijke effecten gaat, wordt gesproken van mechanische effecten, bij een permanente aantasting gaat het om oppervlakteverlies. Daarnaast kan in de toekomstige situatie door ruimtebeslag van de maatregelen permanent minder oppervlakte beschikbaar zijn van (gekarteerde) habitattypen en leefgebieden van doelsoorten.

Verstoring

Verstoring (door geluid, licht en optische verstoring) kan vogelsoorten verstoren. Deze verstoringen kunnen leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuele dieren, wat er vervolgens toe kan leiden dat dieren het leefgebied voor kortere of langere tijd verlaten, dat de reproductie te ver achterblijft om een goede populatie in stand te houden of dat er een toename van sterfte plaatsvindt. Er kan ook gewinning aan verstoring optreden, in het bijzonder bij continue verstoring door bijvoorbeeld geluid. Vaak treden geluid, licht en visuele verstoring gelijktijdig op en is de specifieke oorsprong van een effect niet altijd goed te duiden.

Door de werkzaamheden kan, afhankelijk van wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd, verstoring van broedvogels optreden. De mate van verstoring verschilt per vogelsoort en hangt onder andere af van het leefgebied en het gedrag. Soorten van gesloten of kleinschalig leefgebied hebben over het algemeen een kleinere verstoringsafstand dan soorten van open gebieden. In het Bargerveen zijn van de broedvogels vooral blauwe kiekendief, velduil, nachtzwaluw en watersnip verstoringsgevoelig. Beide niet-broedvogels, kleine zwaan en toendrarietgans, zijn eveneens verstoringsgevoelig maar komen niet voor in het SBVW.

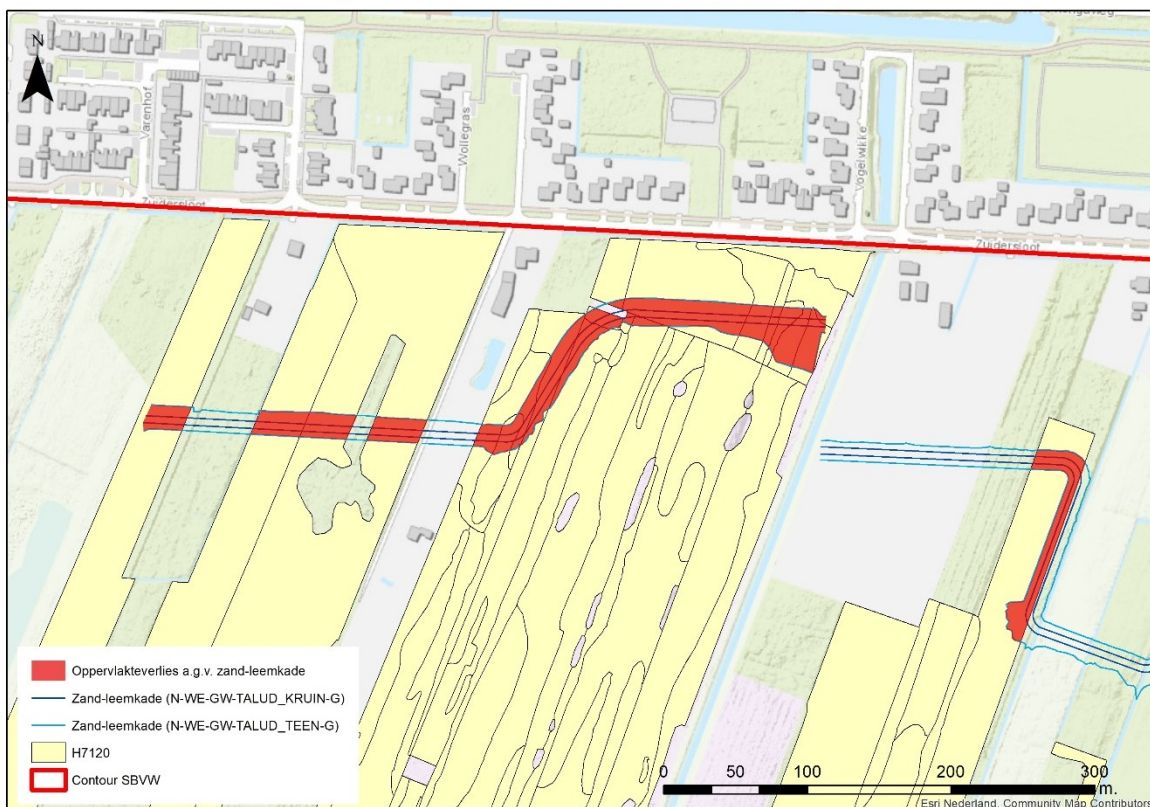
- **Broedvogelsoorten:** Het uitgangspunt voor de effectbeoordeling is, als direct gevolg van de voorwaarden vanuit soortbescherming, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd (gestart worden) buiten het vogelbroedseizoen. Verstoring van broedvogels is daardoor niet aan de orde.
- **Niet-broedvogelsoorten:** Het Bargerveen functioneert met name als slaappleats, waardoor vooral de grote open wateren relevant zijn voor kleine zwaan en toendrarietgans. Grote wateren zijn echter in het SBVW en rondom de aan te leggen zand-leemkade niet aanwezig (zie paragraaf 5.2.2), waardoor verstoring van niet-broedvogelsoorten niet aan de orde is.

5.3.3 Gevolgen voor de natuurlijke kenmerken

Oppervlakte aantasting en mechanische effecten

De geplande werkzaamheden aan de zand-leemkade leiden op papier tot een klein oppervlakteverlies van het gekarteerde habitatype H7120 Herstellende hoogveen (zie Figuur 16). Om de status en kwaliteit van deze gebieden te beoordelen is op 13 maart 2020 een veldbezoek uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat alle gebieden waar werkzaamheden zijn voorzien, zich niet kenmerken als kwalitatief herstellend hoogveen. De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit een afwisseling van struikheide en pijpenstrootje met sporadisch op lagere en nattere gedeeltes dopheide (zie Foto 1 als impressie). Omdat niet buiten het tracé voor de zand-leemkade gewerkt wordt, is van schade (tijdelijk of permanent) buiten het werkgebied geen sprake.

Doordat de huidige staat van deze gebieden zich niet kenmerkt als kwalitatief hoogstaand Herstellend hoogveen en het gebied voor het habitatype H7120 door de vernatting als gevolg van de zand-leemkade naar verwachting kwalitatief verbetert, zijn de maatregelen positief voor de natuurlijke kenmerken.

Figuur 16: Oppervlakteverlies van gekarteerd H7120 in het SBVW als gevolg van de zand-leemkade.

Foto 1: impressie van gekarteerd habitatype H7120 Herstellende hoogveen in het SBVW.

Daarnaast zullen de geplande werkzaamheden in het gebied niet leiden tot permanent verlies van leefgebieden van doelsoorten. Zo bevinden zich geen broedlocaties van broedvogels als grauwe klauwier of nachtzwaluw op het tracé. Wel kan het beschikbare oppervlak potentieel broedgebied voor soorten als blauwborst of roodborsttapuit lokaal verstoord worden en daardoor tijdelijk afnemen. Omdat deze verstoring en afname echter plaatsvindt in één seizoen, er in de omgeving voldoende alternatief leefgebied voorhanden is en na afronding het gebied kwalitatief verbeterd wordt, wordt gesteld dat er geen impact is op het langjarige gemiddelde van de populatie broedvogels.

Zoals bij soortbescherming al genoemd, wordt in de zuidwesthoek van het Natura 2000-gebied boscompensatie uitgevoerd. Deze percelen betreffen agrarisch grasland met een lage natuurwaarde. Deze zijn ook niet begrensd als habitatype of als potentieel habitatype. Omdat het ook buiten het hydrologische systeem van de hoogveenontwikkeling ligt, heeft het geen invloed op deze ontwikkeling door extra verdamping. De bosaanplant leidt niet tot aantasting van de natuurlijke kenmerken en beïnvloedt het halen van de instandhoudingsdoelen eveneens niet.

Verstoring

Doordat de uitvoering start buiten het broedseizoen is van directe verstoring van broedvogels geen sprake. Een groot deel van het Schoonebeekerveld-West is eveneens nog geen geschikt broedgebied voor de meeste aangewezen broedvogelsoorten, waardoor verstoring ook gedurende het broedseizoen niet zal leiden tot verstoring of een negatief effect op de instandhoudingsdoelen op langere termijn. Omdat in het SBVW geen grote wateren aanwezig zijn die kunnen dienen als slaappleaats voor niet-broedvogels (kleine zwaan en toendrarietgans) is verstoring op niet-broedvogels uitgesloten.

5.4 Conclusie gebiedsbescherming

In het plangebied is H7120 'herstellend hoogveen' gekarteerd en komen verscheidene doelsoorten (broedvogels) voor. Doordat buiten het broedseizoen wordt gewerkt, is directe verstoring van broedvogels uitgesloten. Daarnaast geldt dat doordat de werkzaamheden in één seizoen plaatsvinden, er in de directe omgeving voldoende alternatieven zijn én het gebied kwalitatief verbeterd er bij de werkzaamheden geen impact is op het langjarige gemiddelde van de populatie broedvogels. Als gevolg van de verscheidene werkzaamheden is op papier wel sprake van oppervlakteaantasting van het gekarteerde H7120. Uit de nadere beoordeling blijkt echter dat de kwaliteit van het daadwerkelijke gebied laag is en zich niet kenmerkt als kwalitatief hoogstaand Herstellend hoogveen. Doordat de maatregelen worden genomen in het kader van herstel van het hoogveen en zullen leiden tot een vernatting van het gebied, kan gesteld worden dat de werkzaamheden gunstig zijn voor de natuurlijke kenmerken van het gebied en het habitatype H7120 ten goede komen.

6 CONCLUSIE

In het kader van het Natura 2000-beheerplan van het Bargerveen wordt in het Schoonebeekerveld aan de westzijde van het Natura 2000-gebied een zand-leemkade aangelegd om wegzijging van neerslagwater uit het hoogveengebied te verminderen. Doordat water hierdoor langer kan worden vastgehouden, verbeteren de omstandigheden voor de ontwikkeling van hoogveenvegetaties en -leefgemeenschappen (onder andere de habitattypen Actieve hoogvenen en Herstellende hoogvenen).

Uit de Wet natuurbescherming volgt dat geen vergunning of ontheffing nodig is, omdat het gaat om maatregelen ten gunste van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied die beschreven zijn in het Natura 2000-beheerplan. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen dienen daarbij echter wel zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, worden voorkomen. Ook dient vanuit de zorgplicht rekening te worden gehouden met beschermde soorten.

Uit onderhavige beoordeling blijkt dat rondom de geplande zand-leemkade habitattypen en beschermde soorten aanwezig zijn, maar dat de ecologische waarden en de waarden voor het Natura 2000-gebied op dit moment nog laag is. Dit komt door zowel het kleine oppervlak ten opzichte van het hele Natura 2000-gebied, de ligging aan de rand van het natuurgebied en de bestaande inrichting die nog weinig aansluiting heeft bij de gewenste hoogveenvegetatie.

Als gevolg van het project is wel sprake van enig effect op habitattypen en leefgebied, maar dit is in omvang zeer beperkt, een groot deel van de kade ligt buiten het habitatype. Ook is de daadwerkelijke natuurkwaliteit van de delen die aangetast worden dusdanig laag (veelal kan de vegetatie niet tot een habitatype worden gerekend) dat in de praktijk geen sprake is van aantasting van habitattypen. Het daadwerkelijke effect is daarmee niet alleen ecologisch klein, maar tevens is de daadwerkelijke aantasting van habitattypen lager dan op basis van de kaartbegrenzing berekend is.

Samengevat kan worden gesteld dat, doordat de ingreep de natuurkwaliteit van het Natura 2000-gebied verbeterd, bij een gecontroleerde uitvoering in voldoende mate rekening kan worden gehouden met de effecten op habitattypen, aangewezen vogelsoorten en beschermde flora en fauna.

LITERATUUR EN BRONNEN

Beheerplan Bargerveen (2016). Uniek en grenzeloos hoogveen. d.d. december 2016.

Ecogroen, 2020. Vleermuisonderzoek Zuidersloot 30 en 32 Weiteveen. Kenmerk 20-254. Ecogroen, Zwolle

Landschapsecologische systeemanalyse Schoonebeekerveld, Bargerveen (Stichting Bargerveen, 2020);
*Onderzoek naar potenties voor de ontwikkeling van de Habitattypen Heischraal grasland, Herstellend
hoogveen en Actief hoogveen*

Internetbronnen:

www.ndff-ecogrid.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.ravon.nl

www.vlinderstichting.nl

www.sovon.nl

BIJLAGE A FORMULIER COÖRDINATIE ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Toezicht en handhaving

De volgende personen zijn vanuit de (Opdrachtnemer) en (Aannemer) betrokken en zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de werkzaamheden conform het ecologisch werkprotocol.

Er wordt hierbij specifiek op gelet of mitigerende maatregelen worden uitgevoerd:

- Coördinator werkzaamheden – (Opdrachtnemer en Aannemer)
- Ecologische begeleiding – (Ecoloog)

Tijdens de werkzaamheden is ecologische begeleiding door een deskundig ecooloog noodzakelijk. Wanneer tijdens de werkzaamheden twijfel bestaat over de uitvoering, beschermde soorten op een onverwachte plaats worden aangetroffen of wanneer volgens de betrokken ecooloog de werkzaamheden op een locatie in conflict zijn, moet het advies als bindend worden gezien en moet direct actie worden ondernomen.

Bij calamiteiten kan contact worden opgenomen met:

- (+31 6.....,@.....)
- (+31 6.....,@.....)

Het werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn op de locatie. Op verzoek moet deze kunnen worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Om effecten op beschermde soorten conform dit protocol tijdens de werkzaamheden te beperken, is een goede samenwerking, afstemming en coördinatie vereist. Wijzigingen in planning, fasering, uitvoermethode of geheel nieuwe activiteiten in afwijking van het ecologisch werkprotocol, moeten vooraf getoetst worden door de ecooloog. Ecologische onderzoeken en te treffen maatregelen zijn gebonden aan specifieke perioden voor uitvoering. Om ongewenste uitloop te voorkomen, is het daarom noodzakelijk om wijzigingen zo vroeg mogelijk in beeld te brengen en te communiceren met de ecooloog.

Instructie medewerker en/of opdrachtnemer

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt het projectteam en de aannemer op de hoogte gesteld van de maatregelen die getroffen moeten worden en welke zijn uitgewerkt in dit ecologisch werkprotocol. De medewerkers worden door de verantwoordelijk ecooloog ingelicht over de manier waarop de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Tevens wordt besproken waar er rekening moet worden gehouden met beschermde soorten. Centraal hierbij staat het voorliggende ecologisch werkprotocol. In hoofdstuk 4 staat in detail beschreven welke maatregelen getroffen dienen te worden en (indien relevant) op welke wijze deze uitgevoerd dienen te worden.

Deskundig ecooloog

In dit werkprotocol wordt bij de werkzaamheden genoemd dat deze onder begeleiding van een ecooloog moeten plaatsvinden. Hier wordt telkens een deskundig ecooloog bedoeld. Onder deskundig ecooloog verstaat de provincie Drenthe een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- en/of op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- en/of als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, bijvoorbeeld een bureau die is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;

- en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuurlijk en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

BIJLAGE C REFERENTIE AFBEELDINGEN SOORTEN

Broedvogels

Sperwer

Havik

Buizerd

Boomvalk

Ransuil

Reptielen, amfibieën en vissen

Gladde slang

Levendbarende hagedis

Adder

Heikikker

Zoogdieren

Eekhoorn

Boommarter

Insecten & Ongewervelden

Aardbeivlinder

Flora

Lange zonnedaau

Welriekende orchis

Gagel

COLOFON

NATUURTOETS NATURA 2000-MAATREGELEN SCHOONEBEEKERVELD-WEST FASE 1

KLANT

Prolander

AUTEUR

Folkert Volbeda

PROJECTNUMMER

C03081.00056.2130

ONZE REFERENTIE

D10006659:208

DATUM

30 oktober 2020

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Arjen Goutbeek
Projectleider Natuur & Biodiversiteit

VRIJGEGEVEN DOOR

Niels Nijborg
Projectleider Waterbeheer & Landschap

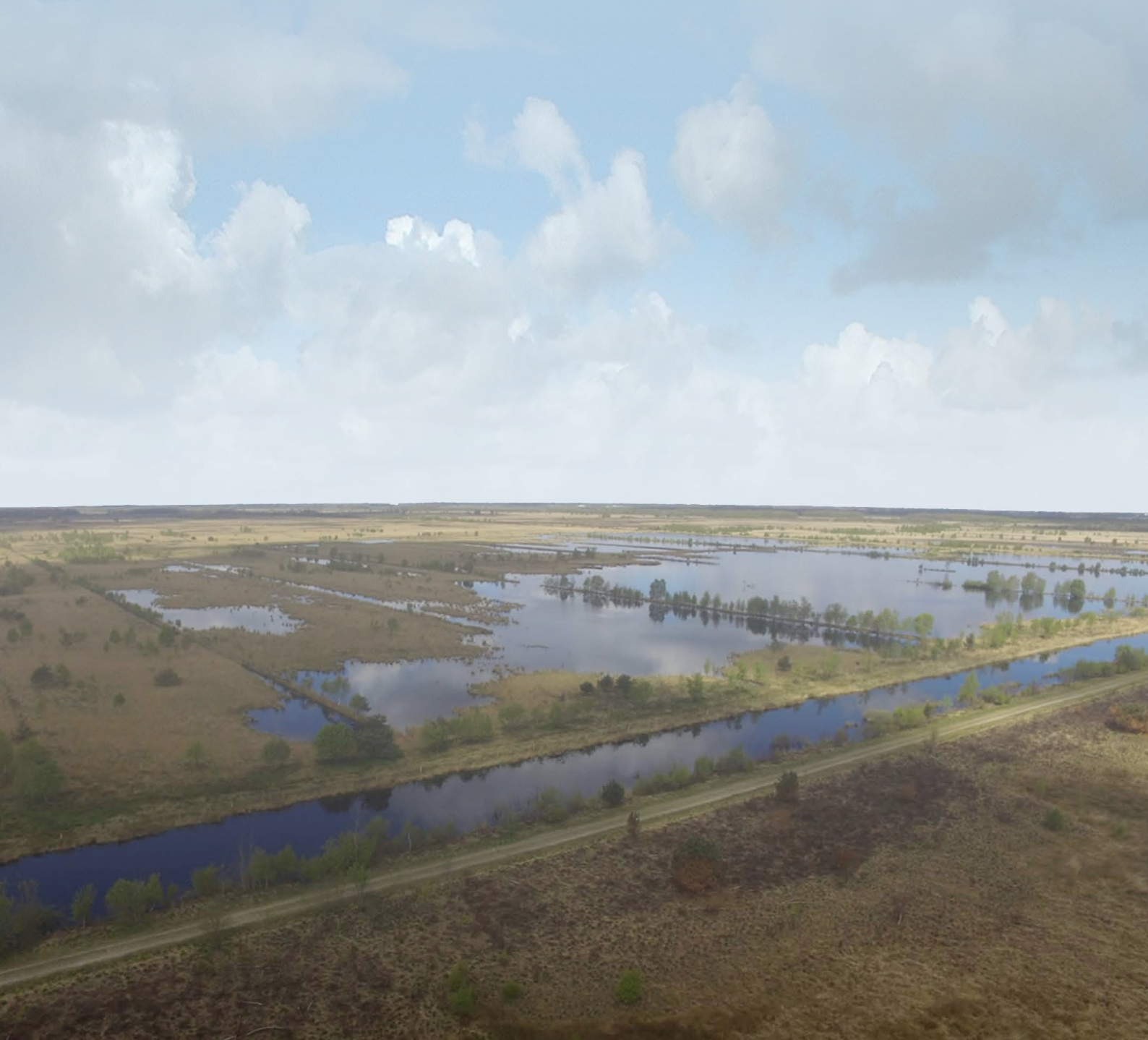
Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Dit rapport is tot stand gekomen in het kader van de
Innovatieve Samenwerking Bargerveen.

In dat kader werken Antea, Arcadis en Sweco
samen met Prolander aan de uitwerking van diverse
Natura 2000 en PAS-maatregelen voor het Bargerveen.

Aan:
Prolander
t.a.v. de heer E. Roordink
Postbus 50040
9400 LA ASSEN

PROLANDER	
No.:	_____
Ingek.:	19 NOV. 2020
TEAM:	_____
Behandelaar:	_____
Class.code:	_____

Assen, 19 november 2020
Ons kenmerk 202003486-00910627
Behandeld door mevrouw S.R. van der Mark (0592) 36 55 55
Onderwerp: Beoordeling natuurtoets - Schoonebekerveld West - het aanleggen van een zand-
leemkade

Geachte heer Roordink,

Namens Prolander heeft u een ecologische effectenbeoordelingen uit laten voeren voor het project "Schoonebeekerveld-West Fase 1" in het Natura 2000-gebied Bargerveen en deze ter beoordeling aan ons voorgelegd. In het kader van het Natura 2000 Beheerplan worden deze maatregelen getroffen ten gunste van de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Naar aanleiding van de toetsing zijn door ons enkele aanvullende vragen gesteld. Deze zijn beantwoord en verwerkt in de desbetreffende toetsing.

Hieronder geven wij aan wat onze bevindingen zijn op de toetsingen:

Op grond van artikel 2.7, lid 2 Wet natuurbescherming (Wnb) geldt er geen vergunningplicht voor projecten die direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied. Op grond van artikel 3.3 lid 7 sub a en artikel 3.8 lid 7 Wnb geldt er geen ontheffingsplicht voor projecten die direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied.

De ecologische beoordeling, de daaruit bepaalde mitigerende maatregelen en het werkprotocol borgen voorts dat de maatregelen met voldoende zorgvuldigheid uitgevoerd kunnen worden en de natuurlijke kenmerken van het Natura-2000 gebied niet zullen aantasten.

Wij kunnen daarmee instemmen met de uitvoering van deze maatregelen. Een vergunning of ontheffing onder de Wnb is daarvoor niet nodig. Wij vertrouwen er daarbij op dat u bij de werkzaamheden de in artikel 1.11 Wnb voorgeschreven zorgvuldigheid betracht.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met ons Klant Contact Centrum, telefoonnummer (0592) 36 55 55.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Venekamp'.

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving